

MINISTERUL EDUCAȚIEI

STRATEGIA NAȚIONALĂ

PENTRU SUSȚINEREA PĂRINȚILOR

2024 – 2030

CUPRINS

Introducere	3
Glosar de termeni.....	4
Capitolul I – Viziune și misiune.....	6
Capitolul II - Priorități, politici publice și cadru legal existent	9
Capitolul III - Analiza contextului și definirea problemelor	17
Capitolul IV - Obiective generale și specifice	29
Capitolul V – Direcții de acțiune	31
Capitolul VI - Rezultate așteptate	32
Capitolul VII – Indicatori	33
Capitolul VIII - Proceduri de monitorizare și evaluare	35
Capitolul IX- Instituții responsabile.....	37
Capitolul X - Implicații bugetare și surse de finanțare	42
Capitolul XI - Implicații legislative	44
Anexa nr. 1 - Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale pentru susținerea părinților 2024 - 2030.....	45
Anexa nr. 2 - Experițe europene.....	62
Anexa nr. 3 - Experițe naționale.....	64
Anexa nr. 4 - Estimări bugetare	71
Index de abrevieri	75

Introducere

A fi părinte este aproape o profesie, cu o conceptualizare teoretică aparte și un mod specific de manifestare. Rolul părinților în societate este unul complex, incluzând creșterea, îngrijirea și educarea copiilor. În acest rol, părinții trebuie să fie sprijiniți și pregătiți, dobândind competențe adecvate, fiind valorizați și susținuți moral și material de societate. Părinții și școala sunt factorii decisivi în creșterea, îngrijirea și educația copilului.

În contextul transformării rapide și profunde a societății, politicile publice cu privire la inițierea, formarea și dezvoltarea competențelor parentale reprezintă un răspuns crucial la căutările părinților privind conduita lor optimă față de copii, depășirea dificultăților întâlnite în relația cu aceștia și oferirea celor mai bune premise de dezvoltare a unor viitori adulți împliniți care și-au atins potențialul devenind cetățeni activi ai societății. Aceste politici vor fi fundamentate pe consolidarea și întărirea rolului părintelui, în relația cu copilul, dar și în societate, într-o direcție pozitivă pentru dezvoltarea copiilor.

În centrul acestor eforturi se află convingerea că părintele reprezintă figura centrală în viața copilului și are un impact semnificativ asupra formării personalității și succesului acestuia în viață. Încurajând părinții să-și consolideze abilitățile și cunoștințele în domeniul parentalității, se promovează un mediu familial stabil și afectuos, esențial pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Totodată, aceste politici publice vor încuraja parteneriatele între părinți și instituții sau profesioniști din comunitate, parteneriate care se realizează prin informare, cooperare și colaborare. Sprijinul acestora este important, însă niciun profesionist sau instituție nu poate înlocui complet rolul unic și afectiv al părintelui. Astfel, aceștia vor fi văzuți nu doar ca surse de informații și sprijin, ci și ca parteneri în călătoria părintelui către o relație mai profundă și conștientă cu propriii copii.

Prin această abordare echilibrată, ne propunem să construim o comunitate în care fiecare părinte se simte susținut și înțeles, iar copiii beneficiază de un mediu propice dezvoltării lor armonioase.

Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 stipulează că statul sprijină părinții sau reprezentanții legali în vederea exercitării responsabilităților privind creșterea, îngrijirea, dezvoltarea și educarea copiilor. Pentru punerea în aplicare a acestor prevederi, Ministerul Educației, împreună cu Ministerul Sănătății, Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse și Ministerul Muncii și Solidarității Sociale elaborează *Strategia națională pentru susținerea părinților* (SNSP).

Dezvoltarea unei asemenea strategii este utilă pentru a veni în întâmpinarea nevoilor acelor familii care întâlnesc dificultăți în exercitarea rolului lor parental. Părinții, ca primi educatori ai copiilor, au dreptul și datoria de a le pune bazele intelectuale și emoționale și de a le dezvolta sistemul de valori și atitudini, cu atât mai mult cu cât viitorul unui copil este puternic condiționat de perioada copilăriei timpurii. Suportul parental necesită o orientare generală și un cadru aplicativ, „profesia” de părinte fiind singura care nu se învață formal, dar care poate reprezenta totalitatea unor competențe dobândite prin diverse tipuri de activități de învățare, în contexte formale și informale.

Prin această strategie, ne propunem să întărim demnitatea fiecărui părinte, să recunoaștem și să valorizăm aportul său unic în viața copilului și în comunitate, consolidând rolul părinților, respectând cu empatie nevoile și experiențele individuale, într-un cadru care să stimuleze creșterea armonioasă a copiilor.

Sub influența dezvoltării tehnologice accelerate și a diversificării modelelor educaționale, statutul și rolul de părinte, implică îndatoriri de natură fizică, psihică, socio-culturală și economică, în contextul unei exigențe sporite manifestate în creșterea copiilor. Mulți părinți au întrebări la care nu găsesc răspunsuri, observă comportamente ale copiilor la care nu știu cum să reacționeze, dar își doresc să afle cum o pot face, pentru a-și dezvolta competențele necesare îngrijirii, protecției și educației copiilor, consolidării unei relații armonioase cu aceștia, sprijinirii dezvoltării socio-emoționale a acestora etc. În multe situații, părinții au nevoie de sprijin și consiliere pentru a face față provocărilor unei societăți influențate de supraabundența informației, de modelele alternative furnizate de media, de fenomene grave din societate, precum excluziunea socială, marginalizarea ori violența etc. Această strategie cuprinde o serie de obiective, direcții de acțiune și măsuri prin care Guvernul României, prin instituțiile publice naționale autorizate, împreună cu parteneri din mediul public și privat sau din rândul societății civile, vin în întâmpinarea acestor nevoi, la cererea persoanelor care au calitatea de părinți sau rolul de îngrijitori ai copiilor, pe teritoriul României, dar și în afara acestui teritoriu, pentru copiii români aflați în grija unor adulți români.

Reușitele unei educații de calitate nu depind numai de părinți, ci și de voința instituțiilor competente să susțină și dezvolte responsabilitățile/îndatoririle și autoritatea parentală, care trebuie să-și orienteze viziunea spre dezvoltarea unui spirit de înțelegere, de cooperare și de întrajutorare între generații și între medii sociale. Susținerea părinților vizează îmbunătățirea competențelor parentale pentru a-și asuma rolul lor educativ, precum și suportul material necesar protecției și dezvoltării armonioase a copiilor.

Glosar de termeni

În cadrul prezentei strategii, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

Beneficiarii direcți ai strategiei sunt părinții, viitorii părinți, tutorii/reprezentanții legali și persoanele responsabile de creșterea și îngrijirea copilului în conformitate cu prevederile legale. De asemenea, aceasta vizează și asistența maternală temporară acordată copiilor care, din diverse motive, nu pot conviețui cu părinții lor sau cu protectorii lor legali.

Beneficiarii indirecti ai programelor de educația și susținere parentală sunt:

- copiii, indiferent de starea materială a familiei, mediul de reședință, apartenența etnică, limba vorbită, sex, vârstă, apartenența politică sau religioasă, starea de sănătate sau dizabilitatea (handicapul), caracteristicile de învățare și dezvoltare, de apartenența la alte grupuri aflate în situație de risc;
- persoanele cu rol de sprijin parental;
- membrii comunităților locale/ regionale.

Asistenții maternali sunt considerați o categorie distinctă de beneficiari direcți, deoarece sunt direct implicați în creșterea și îngrijirea copiilor aflați în plasament familial. Strategia vizează sprijinirea lor în dezvoltarea abilităților necesare pentru a oferi un mediu sigur și stimulant copiilor aflați în grijă.

Competențele profesionale parentale desemnează abilitățile, cunoștințele, atitudinile, practicile și valorile adecvate pentru a lucra cu părinții, dobândite de persoanele cu rol de sprijin în susținerea părinților.

Furnizorii de servicii de sprijin parental sunt persoanele juridice care oferă programe/ servicii parentale. Aceștia pot organiza și derula programe/ cursuri/ module specifice, în calitate de furnizori de formare în: unități de învățământ preuniversitar, instituții de învățământ superior, casele corpului didactic, centrele de resurse și asistență și educațională, serviciile sociale destinate copilului, centre comunitare de învățare permanentă, centre de sănătate, maternități și spitale, centre de tineret, centre comunitare de învățare permanentă, centre de resurse pentru părinți și copii, centre comunitare integrate, centre de resurse pentru educația incluzivă, organizații neguvernamentale, autorități locale și instituții subordonate, organizații patronale și sindicale, alte organizații asociative naționale, regionale, locale etc.

Parentalitatea se referă la funcția de părinte, înțeleasă ca relația socială privilegiată, consanguină sau nu, fondată pe existența unei filiații, implicând aspecte juridice, socio-economice, culturale și instituționale. Parentalitatea presupune trei axe: exercițiul parentalității, pentru că regrupează ansamblul de drepturi și îndatoriri care se raportează la funcția parentală; experiența parentalității, axată pe existența sentimentului de a fi sau nu părintele unui copil; practica parentalității sau ansamblul actelor din viața cotidiană privind nevoile copilului: alimentația, îngrijirea și protecția, sănătatea, educația. Această triplă perspectivă conduce la necesitatea educației sau sprijinului pentru părinții care ar putea avea dificultăți în exercitarea uneia sau mai multor axe¹.

Parentalitatea pozitivă este un stil educativ care promovează un comportament parental bazat pe respectarea drepturilor copilului și interesul său superior, implicând găsirea unei căi de mijloc între autoritate și permisiune, pe baza unor reguli ce definesc, totodată, limite foarte precise, într-un climat de toleranță, înțelegere și sensibilitate.²

Profesioniștii implicați în susținerea parentală sunt specialiști/ practicieni, cu ocupații/ meserii diferite, care prestează activități în domeniul creșterii, îngrijirii și educației copilului, având competențe în lucrul cu părinții: consilieri școlari, pedagogi, psihologi, medici, specialiști în nutriție, asistenți medicali, educatori-puericultori, cadre didactice din învățământul preșcolar, primar, gimnazial, liceal și universitar, personal didactic auxiliar, asistenți sociali, polițiști, juriști, reprezentanți ai cultelor religioase recunoscute, alți angajați ai instituțiilor publice locale.

Responsabilitatea parentală este o funcție proprie părinților care reprezintă un ansamblu de drepturi și îndatoriri destinate să favorizeze, să promoveze și să protejeze starea de bine a copilului/ adolescentului, conferindu-i grijă, protecție și educație.

¹ Martin, C., Accompanyer les parents dans leur travail éducatif et des soins. Un état de la question, 2018)

² Conférence des ministères européens chargés des affaires familiales, 16-17 mai 2007 - La parentalité positive dans l'Europe contemporaine.

Reziliența reprezintă un proces dinamic care presupune o adaptare pozitivă în contextul adversității semnificative³, incluzând capacitatea unei persoane de a răspunde stresului și provocării într-o manieră pozitivă și adaptativă. Reziliența implică capacitatea copilului de a depăși dificultățile, sprijinindu-se, în special, pe resursele proprii, dar și pe cele aduse de școală și familie, incluzând în acest parcurs și alți actori din comunitate.

Sprijinul parental, în sens larg, vizează programele și serviciile destinate părinților și celor care se ocupă de îngrijirea, protecția și educația copiilor, cu scopul de a-i susține și de a le îmbunătăți capacitatea de a-și crește copiii⁴, astfel încât dificultățile pe care le întâmpină să fie reduse sau să fie mai bine gestionate.

Capitolul I – Viziune și misiune

VIZIUNE - Crearea unui sistem de sprijin în care fiecare părinte își poate dezvolta competențele parentale pentru a ghida cu încredere dezvoltarea fiecărui copil, transformând interacțiunile zilnice în oportunități de creștere și maximizare a potențialului fiecărui copil și contribuind, astfel, la construirea unei societăți prospere și incluzive.

Viziunea asupra parentalității, subsecventă dezideratelor Proiectului *România Educată*, este, în perspectiva 2030, aceea de a clădi, împreună cu părinții, o societate durabilă și incluzivă pentru copiii de astăzi. Această viziune se va realiza prin măsuri specifice de susținere parentală, în perspectiva țintelor de țară pentru anul 2030, care să contribuie la creșterea capacității părinților de a asigura siguranța, sănătatea, nutriția, îngrijirea, creșterea și educația necesare copiilor și tinerilor.

1. Proiectul Președintelui României *România Educată* implică la nivel național consens și continuitate pentru procesul educațional și cuprinde măsuri educaționale, de sprijin pentru părinți oferind oportunitatea revitalizării societății românești, pornind de la copiii și tinerii aflați pe băncile școlii. Viziunea asupra susținerii parentale pornește de la premisa că baza dezvoltării personalității se formează la vârstele mici, iar pentru reușita educațională a copilului este necesar să fie antrenați toți “actorii” cu care acesta interacționează: părinții, membrii familiei, personalul din unitățile și instituțiile educaționale, de sănătate, de protecție a copilului, membrii comunității și a.

³ O. Dougherty Wright & Masten (2005), Ionescu, Ș., *Tratat de reziliență asistată*, 2011, adversitate* (concept care se referă la condiții de mediu care interferează cu sarcinile procesului de dezvoltare adecvate vârstei sau amenință realizarea lor de către copii; printre aceste condiții se numără sărăcia, absența unui domiciliu fix, maltratarea infantilă, violența politică sau socială, situații care sunt adesea considerate dovezi ale unei adversități psihosociale cronice.

⁴ Carter, 1996, Unicef, 2011

MISIUNE – Asigurarea serviciilor de sprijin de calitate pentru fiecare părinte sau viitor părinte în vederea dezvoltării competențelor parentale

2. Misiunea *Strategiei*, prin asumarea acestei viziuni, este de a oferi sprijinul de care părinții au nevoie în toate etapele dezvoltării copilului. Astfel, beneficiarii direcți ai strategiei vor avea acces la informații și servicii de sprijin de calitate, adaptate nevoilor specifice, cu privire la pregătirea pentru rolul de părinte și asumarea obligațiilor parentale, pentru a asigura dezvoltarea armonioasă și integrală a copiilor lor⁵ (din punct de vedere fizic, psihologic, al educației și sănătății, securității și stabilității). În cadrul *Strategiei pentru sprijinul părinților*, recunoaștem caracterul asimetric al relației cu aceștia. Profesioniștii implicați în acest proces nu au capacitatea de a substitui rolul parental; ei sprijinind, informând și contribuind la formarea competențelor părinților. În această dinamică, profesioniștii au datoria fermă de a respecta părinții, de a-i valoriza și de a întări rolurile parentale.

3. Având drept scop creșterea capacității părinților sau a persoanelor care se ocupă de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia, prezenta *Strategie* stabilește prioritățile, obiectivele, direcțiile de acțiune, rezultatele așteptate, precum și indicatorii, instituțiile responsabile și implicațiile bugetare și legislative pentru susținerea parentală. Acestea sunt formulate prin raportarea la un set de principii și valori asociate, care favorizează încrederea părinților în competențele/ abilitățile/ cunoștințele lor, fără a impune norme de tip șablon pentru a fi „bun” părinte.

4. În acord cu *Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului/ CNUDC*, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite în 1989, *Strategia* susține valorile democrației și drepturilor omului, care se exprimă pornind de la principiile:

- *principiul respectării interesului superior al copilului* - respectarea, promovarea drepturilor copilului în toate activitățile de susținere parentală;
- *principiul participării și responsabilității părinților/ reprezentanților legali* - exercitarea responsabilităților privind creșterea, îngrijirea, dezvoltarea și educarea copiilor pentru a contribui la un parcurs educațional de succes al beneficiarului primar.⁶
- *principiul nediscriminării* - asigurarea accesului deschis și nediscriminatoriu la activitățile de susținere parentală, pentru potențialii beneficiari, în acord cu legislația națională anti-discriminare și cu standardele internaționale în acest domeniu;
- *principiul calității* - asigurarea calității serviciilor, procedurilor, mecanismelor și standardelor din domeniul susținerii parentale, pentru părinți, pentru tineri ca potențiali viitori părinți și pentru întreaga comunitate;

⁵ art.1, lit.a) și d) alin. (6) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului-

⁶ Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023

- *principiul transparenței* - dezvoltarea și implementarea unui sistem de susținere parentală, bazat pe dreptul de a cunoaște și a avea acces neîngrădit la informațiile de interes public din domeniul susținerii parentale;

- *principiul asigurării echității și egalității de șanse* - dezvoltarea unui sistem de susținere parentală care să implice activ femeile și bărbații deopotrivă, în creșterea, îngrijirea, protecția și educarea copiilor, precum și în vederea obținerii unui echilibru între viața privată și cea profesională;

- *principiul descentralizării decizionale* - prioritizarea alegerii personale a instituțiilor și serviciilor de susținere parentală de către părinți/ reprezentanți legali ai copilului;

- *principiul respectării dreptului la opinie al părintelui/ reprezentantului legal în contextul derulării programelor de educație și susținere parentală* - orice părinte are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a primi sau a transmite informații sau idei, judecăți, păreri în contextul derulării programelor de educație și susținere parentală;

- *principiul respectării libertății de gândire și al independenței față de ideologii, doctrine politice și religioase* - implică o ofertă de programe și servicii de susținere parentală și o modalitate de organizare și desfășurare a acestora în acord cu respectarea libertății de gândire a beneficiarilor, asigurându-se independența față de ideologii și doctrine de orice tip;

- *principiul relevanței* - dezvoltarea unei oferte de susținere parentală, realiste, actualizate și corelate cu nevoile părinților și ale copiilor;

- *principiul eficienței* - monitorizarea și evaluarea critică a rezultatelor programelor și activităților de susținere parentală, raportate la asigurarea bunăstării copilului;

- *principiul recunoașterii și garantării identității culturale a tuturor cetățenilor români și dialogului intercultural* - dezvoltarea de programe de formare de calitate, acordarea de sprijin, consiliere și asistență pentru părinți din medii culturale și sociale diferite, care să poată să răspundă nevoilor de educație, îngrijire și protecție ale copiilor/ adolescenților, contracarând toate formele de violență, discriminare și rasism.

Fundamentându-se pe o cultură bazată pe dialog, pe cunoaștere și participare, pe cooperare între profesioniști, părinți și autorități publice, susținerea familiilor în rolul lor parental este ghidată de o valoare fundamentală, aceea a respectului integrității și demnității copilului. Valorile de respect reciproc, de egalitate, de demnitate, de autenticitate, de integritate și de responsabilitate trebuie să formeze bazele pe care se dezvoltă relațiile părinte-copil, favorabile drepturilor copilului.

5. Impactul *Strategiei* se va manifesta asupra dezvoltării potențialului copiilor (asupra comportamentelor prosociale, managementului eficient al riscurilor la care sunt expuși, rezultatelor școlare, încrederii în sine și în ceilalți etc.) vizând dezvoltarea armonioasă a copiilor și îmbunătățirea, pe termen mediu și lung, a calității vieții lor și a colectivităților din care aceștia fac parte.

De asemenea, este de așteptat adoptarea, de către părinți și copii, a unui stil de viață durabil, ceea ce presupune protejarea mediului, promovarea și respectarea drepturilor omului, a unei culturi a păcii și non-violenței, o mai bună calitate a vieții care include partajarea echitabilă a responsabilităților în cadrul familiei și concilierea obligațiilor profesionale cu viața personală și de familie. Prin implementarea *Strategiei*, ne propunem să generăm un impact semnificativ asupra părinților,

încurajându-i să-și intensifice implicarea, să participe activ la procesul educațional, să colaboreze strâns cu ceilalți actori ai acestui proces, să ofere sprijin reciproc.

Capitolul II - Priorități, politici publice și cadru legal existent

6. Având ca premisă proiectul *Strategiei Naționale de Educație Parentală 2022-2030 „Părinți educați, copii fericiți”*, actualul proiect al *Strategiei naționale pentru susținerea părinților 2024-2030* este elaborat în concordanță cu politicile și strategiile la nivel global, european și național, conceptul parentalității aflându-se la baza unui nou model de acțiune publică care vizează susținerea familiilor în rolul lor parental.

Proiectul *Strategiei* este dezvoltat în conformitate cu prioritățile evidențiate de documente strategice europene, care vizează, în special, politicile sociale adresate familiei și copilului:

- *Convenția ONU privind drepturile copilului*, adoptată la 20 noiembrie 1989 și ratificată de România prin Legea nr. 18/ 1990, republicată în Monitorul Oficial nr. 314/ 2001;
- *Recomandarea nr. 12/2011 a Comitetului de Miniștri către Statele Membre privind drepturile copiilor și serviciile sociale în beneficiul copiilor și al familiilor*;
- *Recomandarea nr.7/2005. Implementarea drepturilor copilului în copilăria timpurie CDC/C/CG 20 septembrie 2006*;
- *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - O Europă socială puternică pentru tranziții juste din 14 ianuarie 2020*;
- *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale din 2021*;
- *Rezoluția Parlamentului European referitoare la Garanția europeană pentru copii*, adoptată în 29 aprilie 2021;
- *Recomandarea Consiliului privind stabilirea unei Garanții Europene pentru Copii (GEC), adoptată la 14 iunie 2021*;
- *Strategia Consiliului Europei pentru drepturile copilului (2022-2027)*;
- *Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului Uniunii Europene din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii*;
- *Declarația de la Tașkent*, adoptată în cadrul Conferinței UNESCO din 16 noiembrie 2022;
- *Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind educația și îngrijirea timpurie a copiilor*, adoptată la 28 noiembrie 2022;
- *Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 28 noiembrie 2022 privind căile către succesul școlar*.

Recomandarea nr. 19/2006 a Consiliului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre vizează susținerea parentalității pozitive. Scopul tuturor politicilor și măsurilor adoptate în acest sens ar trebui să fie dezvoltarea armonioasă (în toate dimensiunile sale) și tratarea adecvată a copiilor, cu respectarea drepturilor și a demnității lor. Ca o prioritate, trebuie luate măsuri pentru a elimina neglijarea copilului în toate formele sale de manifestare și abuzul fizic sau violența psihologică

(inclusiv umilirea, tratamentul degradant și pedepsele corporale). Prin această recomandare se recunoaște faptul că parentalitatea trebuie să fie un subiect pe agenda politicilor publice, iar statele trebuie să ia măsuri pentru asigurarea sprijinului parental și pentru crearea condițiilor necesare dezvoltării parentalității pozitive.

Adoptată la 14 iunie 2021, *Recomandarea Consiliului privind stabilirea unei Garanții Europene pentru Copii (GEC)*, este unul dintre elementele din *Planul de Acțiune* al Pilonului European al Drepturilor Sociale. Aceasta contribuie la implementarea Principiului 11 al Pilonului privind îngrijirea copiilor și sprijinul acordat acestora, este un element cheie al Strategiei UE din 2021 privind Drepturile Copilului și completează Recomandarea din 2013 privind Investițiile în Copii. Copiii în nevoie sunt definiți ca fiind persoane cu vârsta sub 18 ani care se află în pericol de sărăcie sau excluziune socială (ARPE). În cadrul acestei grupe, Recomandarea îndeamnă statele membre să țină cont de dezavantajele specifice experimentate, în special de către:

- copiii fără adăpost sau cei care se confruntă cu deprivare severă de locuință;
- copiii cu dizabilități; copiii cu probleme de sănătate mintală;
- copiii cu origini migratoare sau etnice, în special romi;
- copiii în îngrijire alternativă, în special în instituții; din familii aflate în situații precare.

7. Documente strategice europene și internaționale

Convenția ONU privind drepturile copilului stipulează că statele semnatare vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. În acest sens, statele vor acorda ajutor corespunzător părinților și reprezentanților legali ai copilului în exercitarea responsabilităților ce le revin în legătură cu creșterea copilului și vor asigura crearea instituțiilor și serviciilor de îngrijire și educație a copiilor. De asemenea, statele părți vor lua măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc dreptul de a beneficia de servicii de îngrijire și educație. Potrivit *Convenției*, familia deține responsabilitatea asigurării drepturilor fundamentale ale copiilor, pentru îngrijire și creștere, crearea primelor relații afective importante și pentru fundamentarea dezvoltării copiilor.

Echilibrul dintre viața profesională și cea personală a părinților rămâne un subiect de interes pentru toate documentele strategice referitoare la îngrijirea și educația copilului. *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale din 2021* prevede faptul că părinții și persoanele cu responsabilități de îngrijire trebuie să aibă dreptul la o perioadă de timp adecvată alocată „concediului de creștere a copilului” și la formule flexibile de lucru care să le permită alocarea timpului necesar îngrijirii și educației copiilor.

Parlamentul European (PE), prin rezoluțiile adoptate recunoaște rolul esențial al părinților în educarea și protejarea copiilor. Astfel, prin *Rezoluția PE referitoare la Garanția europeană pentru copii*, adoptată în 29 aprilie 2021, statele membre sunt îndemnate să desfășoare campanii de informare pentru părinți și copii, referitoare la pericolele la care sunt expuși copiii în mediul online. În *Rezoluția PE Spațiul European al educației: o abordare globală comună*, adoptată în 11 noiembrie 2021, este

subliniată necesitatea unei abordări holistice, care impune o cooperare și o coordonare de substanță între toate părțile interesate, incluzând organizațiile pentru tineret și asociațiile de părinți.

Strategia Consiliului European pentru drepturile copilului (2022-2027) promovează o abordare integrată a măsurilor pentru copii și părinți, promovând necesitatea furnizării de materiale informative pentru un public mai larg (broșuri pentru copii și tineri, ghiduri pentru părinți sau manuale pentru profesioniștii care lucrează cu copiii). Insistând asupra provocărilor viitorului, strategia subliniază nevoia de cursuri comune, configurate și evaluate deopotrivă de copii și părinți, pe tematici de interes pentru ambele categorii de grupuri țintă, cum ar fi cele privind mediul digital sau cele privind potențialul de noutate al tehnologiilor recente.

Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului Uniunii Europene din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii are ca obiectiv prevenirea și combaterea excluziunii sociale prin garantarea accesului copiilor aflați în dificultate la un set de servicii esențiale pentru copii, care includ și sprijinul acordat părinților pentru ca aceștia să-și orienteze copiii către astfel de servicii. Statelor membre li se recomandă să stabilească un cadru de politici integrat și favorabil pentru combaterea excluziunii sociale în rândul copiilor, care să cuprindă măsuri de integrare pe piața forței de muncă a părinților/ tutorilor și de acordare a unui venit familiilor, astfel încât dificultățile de natură financiară să nu împiedice accesul copiilor la o educație de calitate.

Declarația de la Tașkent și angajamentele de acțiune pentru transformarea îngrijirii și educației timpurii, adoptată în cadrul Conferinței UNESCO din 16 noiembrie 2022, în contextul mai larg al îndeplinirii țintei potrivit căreia, până în 2030, toate fetele și toți băieții vor avea acces la educație timpurie de calitate - aferent ODD 4 (Educație de calitate), prevăd îmbunătățirea sprijinului pentru părinți și familii. Părinții trebuie apreciați și sprijiniți, inclusiv prin programe de sprijin parental, financiar și prin crearea de oportunități educaționale și servicii comunitare dedicate.

Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind educația și îngrijirea timpurie a copiilor: obiectivele de la Barcelona pentru 2030, adoptată la 28 noiembrie 2022, prevede măsuri centrate pe părinți, precum: (a) oferirea de soluții pentru părinții care au un program de lucru atipic, astfel încât aceștia să își poată armoniza viața profesională cu viața de familie, asigurând totodată bunăstarea copilului; (b) abordarea nevoilor specifice părinților susținători ai familiilor monoparentale; (c) îmbunătățirea accesului la educația timpurie, indiferent de situația părinților pe piața forței de muncă, într-un mod coerent cu oferirea de stimulente pentru încadrarea în muncă; (d) asigurarea accesului în clădiri, la serviciile comunitare și transport, precum și la materiale, echipamente didactice și instrumente digitale pentru părinții și copiii cu dizabilități sau cu nevoi educaționale speciale; (e) oferirea unui sprijin educațional și de îngrijire efectiv, a unei informări și comunicări adecvate pentru copiii și părinții cu dizabilități sau cu nevoi educaționale speciale, precum și pentru cei aflați în situații vulnerabile; eliminarea barierelor lingvistice și culturale, inclusiv pentru copiii migranți; (f) furnizarea de sprijin și de informații clare cu privire la beneficiile care decurg din frecventarea structurilor de educație timpurie, la normele de eligibilitate și procedurile administrative de acces la servicii de educație timpurie pentru toți părinții, în mod nediscriminatoriu, indiferent de componența și statutul familiei; (g) furnizarea de sprijin administrativ pentru înscrierea copiilor, cu o atenție deosebită pentru

părinții care se află într-o situație vulnerabilă sau provin dintr-un mediu defavorizat. Se recomandă ca statele membre să promoveze conștientizarea de către părinți a drepturilor lor, repartizarea egală a responsabilităților de îngrijire a copiilor și accesarea programelor de informare, consiliere și asistență pentru părinți.

Concluziile *Consiliului privind sprijinirea stării de bine în educația digitală*, adoptate de ministrii educației în 28 noiembrie 2022 accentuează importanța practicilor parentale inteligente în domeniul digital. Școlile trebuie să fie conștiente de importanța comunicării și cooperării cu părinții sau îngrijitorii în legătură cu oportunitățile, beneficiile și provocările pe care le prezintă educația digitală, precum și în legătură cu riscurile digitale cum ar fi hărțuirea online, discursurile de incitare la ură, știrile false, încălcarea vieții private, fraudele online, camerele de ecou. Este esențial ca educatorii și părinții să fie conștienți de amploarea și varietatea acestor riscuri și să știe cum să le evite și/sau să le prevină, unde să găsească sprijin și cum să consolideze reziliența.

Recomandarea Consiliului din 28 noiembrie 2022 privind căile către succesul școlar și de înlocuire a Recomandării Consiliului din 28 iunie 2011 privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii insistă asupra cooperării eficiente între diverși actori de la toate nivelurile și asupra unor abordări de tip „școala în întregul ei”, care să implice toți actorii-cheie (elevi, directori, personal didactic și nedidactic, părinți și familii, precum și comunitățile locale).

8. Documente strategice naționale

Proiectul *România Educată* stabilește cadrul de organizare a programelor de conștientizare, informare, consiliere pentru părinți, în vederea sprijinirii acestora pentru a oferi o educație incluzivă și de calitate tuturor copiilor/ tinerilor.

Pentru reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii, Capitolul *Învățământ primar și gimnazial* stabilește obiectivul *Dezvoltarea și implementarea de Programe de informare și de sprijin pentru părinți, care să susțină implicarea lor în educația copiilor* și, respectiv, cel al oferirii de *Consiliere psihopedagogică și orientare profesională pentru elevi/studenți, oferită în regim gratuit, precum și consiliere pentru părinți și cadrele didactice, astfel încât eventualele situații de risc să poată fi identificate cu celeritate și să poată fi aplicate, din timp, cele mai bune soluții*.

În capitolul *Educație incluzivă de calitate pentru toți copiii*, se constată (conform datelor PIRLS din 2015⁷) *nivelul scăzut de educație al părinților*, impunându-se, ca o necesitate, obiectivul strategic *Creșterea accesului la educație de calitate pentru toate categoriile sociale, în special, a celor provenite din medii dezavantajate și măsura de dezvoltare și implementare de programe pentru părinți (de conștientizare, de consiliere, de sprijin), care să îi sprijine în implicarea în educația copiilor și să crească gradul de conștientizare a responsabilităților pe care părinții le au în privința educației copiilor*. Totodată, regăsim și obiectivul *Promovarea unei pedagogii incluzive și centrate pe copil care prevede ca măsură introducerea de programe de promovare a diversității culturale, în special, în școlile care integrează imigranți / persoane care solicită azil politic / copii cu dizabilități etc.*

⁷ European Literacy Policy Network (ELINET) (2015). Country Report: Literacy in Romania (www.eli-net. eu).

Acestea vor include implementarea de programe de conștientizare și sprijin pentru părinți, pentru ca ei, la rândul lor, să-și poată sprijini copiii pentru a-și înțelege identitatea.

Legat de implicarea părinților în activitatea școlară, în capitolul *Învățământ secundar superior*, se propune *Dezvoltarea unui sistem de guvernare care să stimuleze participarea activă a partenerilor educaționali* (precum reprezentanții elevilor, ai părinților, ai sindicatelor și ai mediului privat). Potrivit Raportului Național PISA 2022⁸, implicarea părinților în activitatea școlară a elevilor se constituie într-o premisă a înregistrării de rezultate îmbunătățite la matematică. De exemplu, în România ponderea părinților care au discutat despre progresul copilului lor cu un profesor, din proprie inițiativă, este mai mare decât în alte țări.

Proiectul *România Educată* (capitolul *Reziliență*) arată că reziliența se regăsește atât la nivel macro, vizând întregul sistem educațional, cât și la nivel micro, la nivel individual (părinți, elevi, profesori etc.). În același capitol, se evidențiază importanța elementelor privind creșterea și susținerea unor copii și tineri rezilienți și introducerea de elemente de reziliență în programele/ ghidurile de susținere parentală, astfel încât să se încurajeze dezvoltarea de abilități privind reziliența și stima de sine la elevi și studenți.

Totodată, se afirmă necesitatea creșterii nivelului de conștientizare, în rândul populației, cu privire la efectele negative ale expunerii la agresiuni de tip bullying asupra dezvoltării psiho-sociale a copilului, indiferent că acesta se regăsește în postura de victimă sau de agresor, sens în care se estimează că oferirea accesului pentru copii, părinți și cadre didactice la materiale informațional - educative îi sprijină să adopte un comportament sănătos de răspuns la aceste situații. Pentru atingerea obiectivului *Educarea copiilor în spiritul protejării integrității lor fizice și emoționale, al atenției pentru sănătate și pentru îngrijirea adecvată a propriului corp* este prevăzută, ca măsură, *implicarea părinților, inclusiv prin sesiuni de informare*, iar pentru atingerea obiectivului *Creșterea siguranței elevilor prin dotarea copiilor, a părinților și a celorlalți actori implicați (cadre didactice, organe ale statului, comunitate etc.) cu instrumente și informații pentru a recunoaște și combate eficient fenomenele de bullying* este prevăzută *măsura dezvoltarea și aplicarea de programe de creștere a capacității de reacție la bullying prin abilități sociale și emoționale adecvate, adaptate pentru grupele diferite de vârstă, pentru copii, părinți, cadre didactice și autorități.*

Capitolul 3.8 *Educație și competențe din Programul Național de Reformă 2022* are în vedere elaborarea unei strategii privind susținerea parentală, care să contribuie la asigurarea accesului și participării la o educație incluzivă și de calitate pentru toții copiii/tinerii din România.

Elaborarea *Strategiei Naționale pentru Susținerea Părinților 2024-2030* a avut în vedere sinergia și cu strategiile ministeriale sau ale altor autorități centrale, elaborate în perioada anterioară sau în curs de aprobare.

Ministerul Muncii și Solidarității Sociale a realizat *Strategia pentru implementarea performantă a politicilor familiale*, inclusiv Planul de acțiune aferent, ale cărui direcții de acțiune evidențiază și susținerea parentalității. De exemplu, subiacentă OS.3. *Îmbunătățirea calității familiilor din perspectiva încetinirii procesului de declin demografic se regăsește direcția de acțiune (DA.3.2.6)*

⁸ <https://www.ise.ro/rezultate-pisa-2022>

Promovarea unor măsuri de informare/conștientizare și organizare de cursuri, la nivel local, în domeniul sprijinului parental.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. În capitolul Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate, unul dintre obiectivele fixate, care vizează și aspecte legate de susținerea parentală, constă în Organizarea de campanii de informare și sensibilizare privind partajarea echitabilă a responsabilităților în cadrul gospodăriei și familiei, îmbunătățirea serviciilor sociale relevante și concilierea obligațiilor profesionale cu viața personală și de familie având ca obiect creșterea implicării bărbaților în viața de familie și frecventarea cursurilor pentru tinerii părinți.

Planul de acțiune al Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022—2027, aprobată prin HG nr. 440/2022, prevede ca obiectiv strategic efectuarea de Investiții sociale pentru promovarea coeziunii, cel specific fiind Educație și formare eficiente, echitabile și incluzive, vizând ca direcție de acțiune Stimularea participării la îngrijirea și educația timpurie a copiilor, îndeosebi a celor din grupuri defavorizate. În acest sens, se prevede furnizarea de programe de susținere parentală, adresate cu precădere părinților din zone defavorizate și furnizarea de stimulente financiare pentru a-i sprijini să acceseze serviciile de educație timpurie din comunitate.

Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027 prezintă modalitatea de continuare a eforturilor Guvernului României în vederea incluziunii populației rome aflată în situația de sărăcie și excludere socială și care să răspundă provocărilor actuale. Planul de măsuri prevede încurajarea derulării de programe pentru participarea părinților romi la procesul educațional din școală și din afara ei. Aceasta se poate realiza printr-un parteneriat școală - familie - comunitate în vederea creșterii participării la educație.

Proiectul Strategiei naționale pentru tineret 2023-2027⁹ prevede în cadrul OS 3.2 Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă tinere și susținerea echilibrului dintre viața profesională și cea personală, respectiv al D.A. 2 Susținerea angajării și generării de noi locuri de muncă de calitate pentru tineri prin diversificarea schemelor de stimulente financiare și facilități fiscale acordate angajatorilor, una dintre măsuri: furnizarea de servicii suport de îngrijire a copiilor pentru tinerii angajați, în vederea asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea de familie.

Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului “Copii protejați, România sigură” 2023-2027, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 969/2023, stipulează primordialitatea responsabilității părinților în ceea ce privește creșterea și îngrijirea copiilor și caracterul complementar, responsabil, al intervențiilor autorităților statului. O atenție deosebită se acordă copiilor din familii monoparentale sau cu mulți copii, copiilor romi, copiilor cu dizabilități sau din familii cu adulți cu dizabilități, din cauza vulnerabilității acestora. Multe dintre aceste familii trăiesc în sărăcie și excludere socială, părinții având un nivel scăzut de educație și de calificare. În contextul experiențelor negative pe care numeroși copii le au în mediul online, Strategia stabilește ca obiectiv

⁹ Proiectul de Hotărâre de Guvern se află pe cicuitul de avizare interministerială

general O.G. 7 *Asigurarea accesului copiilor la servicii digitale în condiții de siguranță*, iar obiectivul specific O.S. 7.1 este *Creșterea capacității adulților de a sprijini utilizarea în siguranță a mediului virtual de către copii*. În categoria adulților la care se face referire, se numără nu numai profesorii cu competențe de bază în utilizarea TIC și instruiți cu privire la riscurile mediului online, ci și părinții care trebuie învățați cum să exercite un control selectiv asupra accesărilor și timpului petrecut de copii în mediul virtual.

Unul dintre obiectivele generale ale *Planului de Acțiune Garanția pentru Copii 2022 – 2030*¹⁰ este O.G.2. *Reducerea sărăciei copiilor și a excluziunii sociale și are ca obiectiv specific O.S.2.1 Reducerea sărăciei copiilor și creșterea accesului la servicii de calitate*. Ca măsură luată pentru atingerea acestora, este prevăzută *Organizarea de cursuri de educație parentală în localități cu zone marginalizate sau dezvoltarea de centre de consiliere, inclusiv cursuri de educația parentală, iar ca țintă 2030 se propune desfășurarea de cursuri de educație parentală într-un număr de 900 de localități din zone marginalizate*.

Abordarea centrată pe cetățeni a *Strategiei naționale de sănătate 2023 – 2030 și a Planului de acțiuni pentru perioada 2023 – 2030* vizează faptul că, înainte ca aceștia să devină pacienți, ei trebuie să fie informați cu privire la sănătatea lor, să o protejeze, iar mediul în care trăiesc să fie unul de bună calitate. În acest context, în cadrul obiectivului general *Creșterea numărului de ani de viață sănătoși și a calității vieții, printre țintele proiectului Strategiei, fixate pentru 2030*, regăsim procentele de minim 75% din populația eligibilă de copii și adolescenți și minim 50% din populația eligibilă adultă cărora le sunt furnizate elemente de educație pentru sănătate, pentru dobândirea de comportamente sănătoase.

De asemenea, *Strategia națională pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale "SINERGIE" 2021-2030*, aprobată prin HG nr. 592/2021, cuprinde Obiectivul specific *Prevenire primară*, măsura: *Informarea și instruirea elevilor și părinților în scopul conștientizării necesității educării în scopul prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale de orice tip și din orice mediu: unitate de învățământ, familie/ familie extinsă, comunitate, societate și măsura Derularea anuală de activități de educație parentală organizate de către echipele intersectoriale locale pentru prevenirea și combaterea violenței asupra copilului și a violenței domestice*.

Ministerul Sănătății și Ministerul Educației oferă părinților servicii de asistență primară gratuită, cu accent pe acțiuni medicale preventive, reglementate prin *Metodologia din 27 iulie 2023 privind asigurarea asistenței medicale a antepreșcolarilor, preșcolarilor, elevilor din unitățile de învățământ preuniversitar și studenților din instituțiile de învățământ superior pentru menținerea stării de sănătate a colectivităților și pentru promovarea unui stil de viață sănătos, vizându-se dezvoltarea medicinei școlare, inclusiv prin dezvoltarea unui curriculum de pregătire specific care să asigure asistență medicală și sprijin pentru informare și educația pentru sănătate în școli*".

¹⁰ Planul de Acțiune pentru implementarea Garanției pentru copii a fost adoptat printr-un memorandum de către Guvernul României, 31.10. 2023.

Planul Strategic Instituțional 2024-2027 al Ministerului Educației operaționalizează obiectivele prevăzute de Proiectul Președintelui României *România Educată*, prevăzând, inclusiv, elaborarea proiectului *Strategiei naționale pentru susținerea părinților 2024-2030* al cărei termen de realizare este trimestrul I/2024.

9. Promulgarea, în septembrie 2023, a *Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023*, marchează o nouă etapă în consolidarea politicilor publice de susținere a părinților, impunând o viziune și un cadru organizat și coerent de abordare a susținerii parentale. Potrivit prevederilor art.14, alin. 2 „Statul sprijină părinții sau reprezentantul legal în vederea exercitării responsabilităților privind creșterea, îngrijirea, educarea copiilor”.

Prevederile legii menționate anterior răspund unor nevoi reale ale elevilor, cât și părinților acestora, oferind susținerea necesară, indiferent de mediul din care provin sau de particularitățile pe care le au. În acest context, un rol important îl vor avea programele ce vor fi dezvoltate/ continuate: „A doua șansă”; „Școala după școală”, “Învățare remedială”, „Școala din spital”, Programul Național Integrat de Reducere a Abandonului Școlar, Programul Național „Masă Sănătoasă”, Programul Național „O carte pentru fiecare”, Programul Național „Vouchere culturale pentru elevi”, Planul Național pentru Siguranța în Învățământul Preuniversitar, Programe de prevenire a sarcinilor nedorite și a maternității timpurii în rândul elevilor, “Cardul Național de Elev”, transportul gratuit al elevilor, burse pentru elevi, rechizite școlare, burse pentru mamele minore, burse de excelență olimpică ș.a.

10. Susținerea parentalității devine o abordare și un cadru analitic pentru a gândi dezvoltarea politicilor publice, intersectând politicile educaționale, politicile de coeziune socială, dar și politicile de prevenție și luptă contra delincvenței. Acest potențial de conectivitate este propice numeroaselor colaborări interministeriale și parteneriate, evidențiind complexitatea politicilor publice și necesitatea coerenței și integrării tuturor strategiilor care contribuie semnificativ, prin măsuri specifice, la sprijinirea familiilor și a părinților.

11. Potrivit documentelor naționale și internaționale analizate, există prevederi privind necesitatea asigurării serviciilor de educație și de susținere a părinților, conturându-se următoarele priorități:

- conștientizarea, responsabilizarea și educarea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor parentale, în consonanță cu respectarea interesului superior al copilului;
- informarea/ educarea părinților privind starea de sănătate a copiilor, inclusiv gestionarea situațiilor copiilor cu dificultăți și dizabilități;
- asigurarea sprijinului necesar pentru protecția copiilor și a părinților acestora, în special pentru cei care se confruntă cu un mediu abuziv, violent în familie.

Prin Planul de Acțiune aferent prezentei *Strategii Naționale pentru Susținerea Părinților* sunt prevăzute măsuri privind dezvoltarea susținerii parentale, cu accent pe fiecare subdomeniu prioritar în parte, conform ariilor strategice de intervenție identificate.

Capitolul III - Analiza contextului și definirea problemelor

12. La nivel european, politica de susținere a parentalității este relativ recentă, aflându-se în plină fază de dezvoltare și structurare. Începută în anii 90¹¹, această mișcare de dezvoltare și instituționalizare a sprijinului parental, nu se produce într-un mod uniform și nu există întotdeauna un consens privitor la modalitățile strategice de abordare a sprijinului parental. Conform Raportului „*Helping parents to parent/ Ajutarea părinților să fie părinți*”, elaborat de Social Mobility Commission - UK, unele guverne abordează ajutorul parental ca pe o problemă de sănătate publică. Experiențe relevante, la nivel european și internațional, sunt prezentate în Anexa nr.1.

Un istoric cuprinzând experiențele cele mai relevante privind programele de susținere a părinților în România este prezentat în Anexa nr.1.

13. O formă de autosusținere și întraajutorare a părinților o reprezintă înființarea asociațiilor de părinți, ca formă de implicare activă, în procesul de educație formală și non-formală a copiilor. *Federația Națională a Părinților-EDUPART*, structură asociativă cu activitate relevantă la nivel național constituie platforma-suport de manifestare deschisă a tuturor asociațiilor/ consiliilor reprezentative/ comitetelor de părinți/ părinților ai căror copii frecventează instituțiile de învățământ preuniversitar din România: grădinițe, școli, licee, alte forme de învățământ. Atât prin reprezentanțele județene și ale sectoarelor municipiului București, cât și prin reprezentanții săi desemnați la nivelul organelor de specialitate ale administrației publice centrale și inspectoratelor școlare, federația se remarcă prin contribuția la îmbunătățirea calității învățământului preuniversitar românesc, prin implicarea activă în organizarea, sprijinirea, dezvoltarea și desfășurarea activităților sociale, educative în domeniul promovării drepturilor și intereselor legitime ale părinților, copiilor și membrilor săi în relația partenerială școală-elevi-părinți.

În anul 2017, ECDL România și *Federația Națională a Asociațiilor de Părinți Învățământ Preuniversitar* (membru al Federației Naționale a Părinților - EDUPART) au semnat *Acordul de Parteneriat „Educație Integrată”* în scopul creării de abilități care să motiveze părinții sau copiii, indiferent de nivelul și forma de școlarizare, să devină parte a societății informaționale.

În anul 2020, Federația Națională a Părinților - EDUPART și Ministerul Educației și Cercetării au semnat Protocolul cu privire la dezvoltarea și eficientizarea procesului de colaborare și cooperare în cadrul relației de parteneriat educațional, în scopul realizării coeziunii la nivelul principalilor actori din sfera educației, tratării unitare a problematicilor specifice sistemului de învățământ, precum și întăririi actualului statut al părinților, acela de beneficiari secundari ai învățământului preuniversitar și principali parteneri educaționali.

Există, de asemenea, Centre de tip *Before & After school* în regim privat. Având ca scop realizarea unor activități recreative, educative de către copii într-un cadru organizat, aceste centre sunt un

¹¹ Haut conseil de la famille, Les politiques de soutien a la parentalite, 2016

exemplu de educație non-formală, prin care s-au dezvoltat alte perspective și tehnici de educare a copiilor și care vin în sprijinul părinților ocupați. Aceste programe au apărut ca soluție la nevoile majorității părinților din mediul urban având, în special, copii de școală primară. Pentru funcționarea acestor centre nu sunt necesare autorizații sau avize din partea Ministerul Educației/ inspectoratelor școlare/ Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP).

14. Analiza principalelor programe și studii derulate în ultimii 30 de ani, în România, evidențiază următoarele aspecte:

- În lipsa unui cadru legislativ dedicat sau a unei strategii naționale pentru susținerea părinților, serviciile de educație/ informare parentală, precum și cele privind acordarea sprijinului material, necesar protecției și dezvoltării armonioase a copiilor, au fost abordate din perspective diverse și pe segmente temporale determinate (în cadrul unor proiecte/ parteneriate interministeriale, parteneriate guvern - ONG-uri, cu sprijinul societății civile).
- Este necesară identificarea abordărilor/ perspectivelor de susținere parentală, precum și observarea standardizată a dificultăților părinților și copiilor, care să permită elaborarea de intervenții guvernamentale/ publice adecvate pentru ameliorarea practicilor parentale, la care să aibă acces facil cât mai mulți părinți.
- Este necesară precizarea modalităților de organizare a acestor cursuri / a strategiilor de lucru cu părinții, potrivit unor metodologii specifice: tipul intervenției (colectivă sau individuală), locul/spațiul și timpul alocate, resursa umană implicată (profesionist, voluntar, părinte experimentat etc.), criteriile de selecție a beneficiarilor ș.a.
- Este stringentă îmbunătățirea colectării de date cantitative și calitative despre toate categoriile de părinți și nevoilor diferite ale acestora, impunându-se derularea de către instituțiile abilitate a unei anchete naționale în rândul părinților cu copii mai mici de 18 ani și/ sau în funcție de vârsta copiilor.
- Deși există, la ora actuală, o varietate de modele de servicii de sprijin, acestea fiind oferite unui număr redus de părinți (aflați, în special, în situații de precaritate), apare nevoia coordonării, extinderii și continuității acestor servicii, din perspectiva susținerii unui număr cât mai mare de părinți pe întreg parcursul educațional al copiilor (educație timpurie, școală primară, gimnaziu, liceu), cu respectarea principiilor relevanței, echității, incluziunii și calității.
- Se constată lipsa unui sistem unitar național de monitorizare și evaluare a activităților de susținere parentală/ a unei proceduri periodice de identificare ex-post și ex-ante a impactului activităților informativ-educaționale, consiliere, precum și de susținere material-financiară a părinților, în scopul eficientizării rezultatelor și evaluării impactului în rândul părinților și al copiilor, potrivit principiului eficienței.
- Atât informarea cât și educația reprezintă mijloace de susținere a parentalității. Societatea contemporană, caracterizată de schimbări rapide, creează provocări noi pentru copii în raport cu care părinții pot fi solicitați – proces care atrage după sine nevoia de a achiziționa cunoștințe, deprinderi și valori pe toată durata vieții. Din această perspectivă, **educația părinților este parte integrantă a educației pe tot parcursul vieții**, care își propune sprijinirea tinerilor, ca viitori părinți, și a familiilor în ceea ce privește îmbunătățirea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor parentale.

- În ultimul deceniu, România nu a reușit să înregistreze un progres consistent privind participarea adulților (25-64 de ani) la învățare pe tot parcursul vieții, chiar dacă a obținut recent îmbunătățiri, iar acest obiectiv rămâne unul prioritar și strategic pentru țara noastră¹².
- Potrivit INS, România a înregistrat un grad redus de participare la procesul educațional sau de instruire a adulților (1% în anul 2020), comparativ cu media UE (9,1% în anul 2020);
- Potrivit Eurostat, rata de participare a adulților la învățare a fost de 4,9% în 2021, mult mai scăzută decât în majoritatea celorlalte state membre (media UE: 10,8 %) ¹³ și inferioară țintei stabilite la nivel național pentru 2020.¹⁴
- Nu poate fi vorba de școlarizarea părinților, ci de posibilitatea ca ei să beneficieze de acele programe pe diferite niveluri de intervenție în mediul formal, informal sau non-formal (în funcție de intensitatea/ gradul nevoilor părinților pornind de la diferite probleme, precum școlaritate, sănătate, abilități practice etc.) care pot fi accesate de către orice părinte, în funcție de nevoile sale concrete, în intervalele de timp pe care le are la dispoziție, cu posibilitatea parcurgerii acestor programe în ritmul lor, cu respectarea principiului descentralizării decizionale (prioritizarea alegerii personale a instituțiilor și a tipului de servicii de susținere parentală de către părinți/ reprezentanți legali ai copilului). În caz ideal, este nevoie ca fiecare părinte să dețină un set de cunoștințe, pentru a se ocupa mai bine de copilul său în domeniul școlar, sănătate etc.
- În egală măsură, educația/ susținerea părinților trebuie abordată, potrivit nevoilor concrete ale acestora, din perspectivă informală, non-formală (exemple de posibile acțiuni: campanii de informare, linie telefonică gratuită, disponibilă permanent, grupuri de dialog, sprijin reciproc, participare la conferințe etc).
- În contextul învățării pe tot parcursul vieții, este necesară implicarea unităților și instituțiilor de învățământ, ca factor de educație, deopotrivă, pentru elevi și părinți de sine stătător sau în parteneriat cu autoritățile locale, alte instituții și organisme publice private, case de cultură, furnizori de formare continuă, asociații de părinți, organizații non-guvernamentale și altele asemenea, pentru organizarea, la nivel local, a unor foaiere socio - educative¹⁵.
- Este necesară completarea cadrului normativ pentru a propune o ofertă la nivel național, bazată pe coagularea/ corelarea eforturilor de susținere parentală, prin implicarea tuturor actorilor interesați să acompanieze părinții în rolul lor educativ, profesioniști titulari ai instituțiilor de specialitate, asociații, voluntari, părinți experimentați etc.
- Programele de educație/ informare derulate, ca mijloc de susținere a părinților, în principal colective, urmăresc să încurajeze, să acompanieze, să orienteze, să extindă sau să îmbunătățească anumite practici parentale. Aceasta presupune și clarificarea tipului/ atitudinii din partea unui terț/ profesionist care intervine atunci când este cazul. Apare problema intervenției unui profesionist, care trebuie adaptată în funcție de nivelul de cunoștințe și de

12 Obiectiv inclus în Strategia Națională de formare a adulților

https://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMSS/Transparenta_decizionala/20230907_hg-snfa-23_27-anexa1-strategie.pdf

¹³ <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2022/ro/country-reports/romania.html>.

¹⁴ Raport Starea învățământului, anul școlar 2021-2022

¹⁵ <https://tribunainvatamantului.ro/despre-experienta-unei-formari-cogni-classe/>

competențe al părinților, în diferite domenii privitoare la educația copiilor. Când un profesionist intervine în scopul informării/ educării părinților, este importantă poziția/ atitudinea sa, care nu trebuie să fie nici stigmatizantă, nici normativă, nici prescriptivă, ci trebuie să urmărească principiul respectării dreptului la opinie al părintelui/ reprezentantului legal.

- Experiența dobândită în cadrul proiectelor și programelor anterioare sau actuale derulate de Ministerul Educației și instituțiile sale subordonate/ coordonate, inclusiv cele derulate în parteneriat, arată că procesul de dezvoltare a serviciilor adresate grupurilor vulnerabile trebuie abordat integrat (educație – sănătate - asistență socială), mai ales la nivel local, în scopul dobândirii/ consolidării abilităților parentale ale familiilor aflate în risc;
- La nivelul formării inițiale și continue a resurselor umane din sfera informării parentale, se constată un deficit de personal abilitat care să lucreze cu părinții. Apare, astfel, necesitatea creării unei baze de date care concentrează resursa umană abilitată să lucreze cu părinții, intersectând toate domeniile de specialitate (educație, sănătate, sprijin social). Baza de date are rolul de a identifica facil resursa umană disponibilă/ existentă, pentru susținerea părinților și reprezintă o primă etapă în dezvoltarea, valorificarea și formarea resursei umane de sprijin a părinților.
- Se constată, de asemenea, un deficit de informare a părinților în privința existenței ofertei de servicii de susținere, impunându-se crearea, la nivel național, a unui mecanism instituțional intersectorial, de transmitere coerentă și consecventă către părinți a informațiilor legate de modalitățile de susținere materială și educațională/ informativă.
- În ceea ce privește nevoia părinților de a asigura, într-un cadru organizat, programul planul după școală al elevilor, se constată că Programul *Școală după școală*, finanțat de către stat și reglementat printr-o Metodologie de organizare, este ignorat de multe unități de învățământ, din lipsa unei infrastructuri necesare pentru a organiza aceste activități.
- Apare nevoia/ necesitatea realizării infrastructurii necesare pentru funcționarea Programului *Școală după școală* și a Programului *Învățare remedială*, precum și a Programului *Masă Sănătoasă*. Un exemplu ilustrativ îl oferă sistemul preuniversitar francez, cu o infrastructură adecvată: la cantina școlii se prepară și se servește o masă caldă, în fiecare zi, la prânz, pe un interval de o oră și jumătate, atât pentru elevi, cât și pentru profesori. În Franța, catering-ul școlar este un serviciu public facultativ și nu obligatoriu. Cantina îndeplinește atât un rol nutritiv, cât și educativ, prin încurajarea echilibrului alimentar al tinerilor și favorizarea dezvoltării legăturilor sociale.
- Mulți părinți se confruntă cu diverse probleme de conduită ale copiilor (ex. consum de alcool, droguri), probleme de comportament (ex. violență verbală și fizică), dar și cu probleme de sănătate ale copiilor (ex. alimentație, somn, diverse maladii/ afecțiuni), inclusiv utilizarea excesivă a tehnologiei. Apare necesitatea monitorizării acestor cazuri, prin consilierii școlari și cabinetele de medicină din unitățile de învățământ, și acordarea susținerii prin tipuri de intervenție, individuale sau colective, potrivit gradului de dificultate.

15. Evidențe și grupuri țintă

Strategia de susținere a părinților este concepută pentru a fi universală, ținând cont de faptul ca fiecare părinte poate avea nevoie de sprijin pe parcursul exercitării parentalității, fiind adaptabilă și accesibilă tuturor categoriilor de părinți, indiferent de contextul lor socio-economic, cultural sau familial. Aceasta include și un accent special pe grupuri țintă speciale, cum ar fi părinți cu copii cu nevoi speciale, părinți cu o situație economic precară, părinți-adolescenți, părinți plecați la muncă în străinătate, părinți unici, asistenți maternali profesioniști, părinți adoptatori, adulți care au copii în plasament sau cei care se confruntă cu alte provocări în creșterea copiilor, precum și viitori părinți. Astfel, strategia își propune să ofere sprijin adaptabil și eficient, în funcție de nevoile variate ale tuturor părinților, viitorilor părinți sau adulților care participă la creșterea, îngrijirea și educația copiilor, indiferent de circumstanțe.

În lipsa unei anchete efectuate la nivel național, privind așteptările și nevoile părinților, datele statistice oficiale din ultimii ani, deși insuficiente, conduc la evidențe privind posibilele dificultăți ale părinților legate de frecvența școlară a copiilor, rezultatelor obținute la examenele naționale, conturând potențialele grupuri țintă/ categoriile de părinți beneficiari direcți ai strategiei de susținere parentală.

- Rata brută de cuprindere în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) ca raport din populația în vârstă de 3-18 ani a fost de 82,7 %, în anul școlar 2022-2023, în scădere constantă față de anii anteriori, începând cu 2014-2015. Este necesară reluarea unor studii tematice dedicate copiilor aflați în afara sistemului de educație, realizate de Ministerul Educației, Institutul de Științe ale Educației și Reprezentanta UNICEF România în perioada 2012-2016.
- Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu a avut ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. La nivelul anului 2020, media UE-27 privind acest indicator a fost de 95,4%. S-au înregistrat creșteri importante ale valorii indicatorului, însă nu a fost atinsă ținta propusă, valoarea indicatorului, în 2020, fiind de 82,4%.
- La nivelul populației de preșcolari, continuă să se manifeste discrepanțe pe medii de rezidență. În anul școlar 2022-2023, diferența pe medii de rezidență crește față de anul anterior ajungând la 22,1 p.p., în favoarea mediului urban. Opțiunea părinților din mediul rural de a nu-și trimite copiii la grădiniță la vârste mai mici este determinată atât de diferite dificultăți de acces (de exemplu, distanțe mari între casă și grădiniță), cât și de factori culturali sau factori specifici socio-economici.
- În anul școlar 2022-2023, valoarea ratei brute de cuprindere în învățământul primar și gimnazial a scăzut până la valoarea de 83,5%, continuând tendința descendentă din ultima perioadă. Se mențin diferențe pe cicluri de învățământ; rata brută de cuprindere în învățământul primar este de

84,5%, iar în învățământul gimnazial 82,4%, ambele în scădere față de anul anterior. Mediul rural continuă să rămână defavorizat în privința ratei de participare la educație.

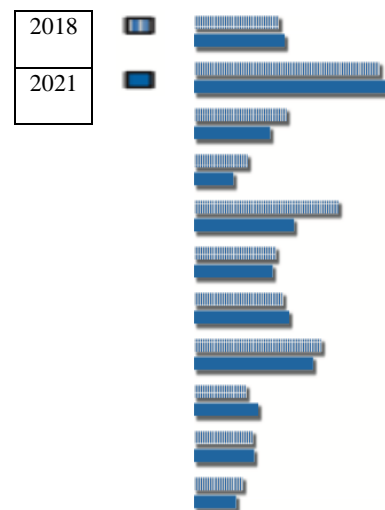
- La nivelul anului școlar 2022/2023, rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior a ajuns la valoarea de 79,8%, în scădere față de perioada precedentă. Reducerea valorii indicatorului se înregistrează pentru ambele rute de formare – liceal, respectiv profesional – fiind mai pronunțată în cazul celei dintâi. Liceul a continuat să aibă cea mai mare rată brută de cuprindere (68,6%), comparativ cu învățământul profesional (14,7%).
- În anul școlar 2021-2022, rata abandonului școlar, în învățământul primar și gimnazial, înregistrează o valoare constantă în comparație cu anul școlar anterior. La nivel general, 1,2% dintre elevii de nivel primar și gimnazial (18,4 mii de elevi) au abandonat școala. Mediul rural, respectiv clasele de început de ciclu înregistrează valori ridicate ale abandonului școlar.
- În anul școlar 2021-2022, rata abandonului școlar a înregistrat ușoare creșteri atât la nivelul liceului, cât și al învățământului profesional. Cei mai mulți dintre elevii de liceu care au abandonat studiile provin din filiera tehnologică, iar cei mai puțini din filierele teoretică și vocațională.
- În anul școlar 2021-2022, aproape opt din zece elevi, înscriși în clasa a VIII-a cu un an în urmă, și-au continuat studiile la liceu, iar doi din zece s-au înscris în învățământul profesional. Rata abandonului a înregistrat în anul școlar 2021-2022 valoarea de 2,1%, în învățământul liceal și profesional.
- Din perspectiva indicatorilor europeni 2020 rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a înregistrat o tendință lentă, dar constantă, de scădere. Decalajul dintre România și media UE-27 a avut o tendință descendentă în ultimii ani, însă ținta asumată de România pentru acest indicator, în 2020 (11,3%), nu a fost atinsă. Rata ridicată de părăsire timpurie a sistemului educațional de către tineri (18-24 de ani) în 2022, în România, a fost de 15,3% comparativ cu 15,6% în anul 2000.

Rezultatele elevilor la evaluările naționale

- În intervalul de timp 2014-2019, rata de absolvire a gimnaziului a înregistrat valori cuprinse între 82-86%, cu ușoare variații de la un an școlar la altul. Pe medii de rezidență, rata de absolvire este constant mai ridicată în mediul urban în comparație cu ruralul (78,5% în urban și 53,8% în rural în anul 2020-2021, respectiv 90,0% în urban, și 61,4% în rural, în 2022-2023).
- La evaluarea națională din anul 2023, **ponderea elevilor cu medii peste 5 a fost de 76,4%, în scădere cu 6 p.p. față de anul școlar anterior.** Media generală la nivel național a fost de 7,62 comparativ cu 6,86 cât s-a înregistrat în anul școlar anterior, observându-se o ușoară creștere.
- La examenul de bacalaureat 2023, din totalul elevilor prezenți au promovat 77,3%, comparativ cu 77,6% în 2022.
- În ceea ce privește rata de absolvire a învățământului profesional, s-a înregistrat o creștere față de anul școlar anterior, ajungând la valoarea de 14,3%. Pe filiere de formare, cea mai mare rată de promovare a fost înregistrată la liceele teoretice, iar cea mai redusă la liceele tehnologice.

Tabelul nr.1 Rata sărăciei după tipul gospodăriei/familiei, în anii 2018 și 2021 (%). Sursa INS

Tipul de gospodărie/familie	2018	2021
3 sau mai mulți adulți cu copii dependenți	24,4	26,1
2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți	53,4	56,4
2 adulți cu 2 copii dependenți	26,6	21,9
2 adulți cu 1 copil dependent	15,4	11,3
familie monoparentală	41,6	28,8
Total	23,5	22,6
persoană singură sub 65 de ani	25,6	27,4
persoană singură de 65 de ani și peste	36,7	34,3
2 adulți fără copii dependenți, ambii sub 65 ani	15,0	18,5
2 adulți fără copii dependenți, cel puțin unul de 65 ani	16,9	17,3
3 sau mai mulți adulți fără copii dependenți	14,0	12,1

Categoria părinților cu precaritate economică

Datele statistice din Tabelul nr.1 evidențiază rata sărăciei după tipul gospodăriei/familiei. În anul 2021, dintre gospodăriile cu copii dependenți, cel mai puternic afectate de sărăcie au fost gospodăriile numeroase formate din 2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți, înregistrând un procent de 56,4%, în creștere comparativ cu anul 2018 (cu un procent de 53,4%).

De asemenea, trei din zece familii monoparentale (părinte singur cu cel puțin un copil dependent) se confruntă cu sărăcia, înregistrând, în 2021, un procent al sărăciei de 28,8%, în descreștere totuși față de 2018 (cu un procent de 41,6%)¹⁶.

Potrivit Institutului Național de Statistică, în anul 2021, 41,5% dintre copiii și tinerii români din grupa de vârstă 0-17 ani se aflau în risc de sărăcie sau excluziune socială, România înregistrând cea mai ridicată rată dintre țările UE, urmată, la distanță, de Spania (33,4%). Cea mai înaltă incidență a sărăciei s-a înregistrat, între anii 2018-2021, fiind afectați 3 din 10 copii în vârstă de până la 18 ani, iar dintre tinerii cu vârste cuprinse între de 18-24 ani, circa 1 din 4, pragul de sărăcie fiind mult peste nivelul de sărăcie corespunzător adulților.

Apare nevoia promovării de măsuri active vizând susținerea categoriei părinților aflați în situație de sărăcie, nu numai prin acordarea de beneficii sociale, ci și prin garantarea locurilor de muncă, creșterea ofertei de locuri de muncă, în special pentru părinții din zone marginalizate, dezvoltarea așezărilor, astfel încât să devină durabile, reziliente și deschise tuturor.

Având în vedere că ponderea transportului în comun cu autobuze și trenuri a fost de 18,1% în anul 2020, situându-se peste nivelul UE cu 5,3 p.p, este necesară și dezvoltarea unei rețele permanente de transport (nu numai școlar) pentru asigurarea legăturilor rutiere din zonele rurale sau rural-urban, esențiale pentru copii și părinții lor.

¹⁶ Institutul Național de Statistică, Dimensiuni ale incluziunii sociale în România, p. 18

Conform *Strategiei de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome* pentru perioada 2022-2027, persoanele care se autoidentifică ca fiind de etnie romă reprezintă circa 27% din totalul locuitorilor din zonele rurale marginalizate. Romii sunt suprareprezențați în rândul locuitorilor din zonele rurale marginalizate, această proporție fiind de aproape de 10 ori mai mare decât proporția națională a romilor identificați în populația totală.

Se înregistrează discrepanțe majore între copiii romi și cei majoritari în ceea ce privește sărăcia monetară, participarea școlară și abandonul școlar¹⁷. Astfel, chiar dacă au fost implementate măsuri de susținere în domeniul educației (locuri distinct alocate pentru romi la liceu și universitate) sau programe de alfabetizare de tip „A doua șansă” pentru persoanele care au depășit cu cel puțin patru ani vârsta corespunzătoare, jumătate dintre persoanele de etnie romă care au cel mult 8 clase absolvite nu știu să scrie sau au mari dificultăți de scriere. În plus, ponderea copiilor romi care frecventează învățământul obligatoriu este de 78%, față de 95% pentru copiii majoritarilor din vecinătate. Decalajul se mărește din nou în cazul accesului la învățământului liceal, unde regăsim mai puțin de un sfert dintre elevii romi (22%), două treimi dintre etnicii romi fie nu au absolvit nicio clasă, fie au absolvit maximum studii gimnaziale. Pentru anul școlar 2022-2023, numărul total al elevilor de etnie romă (conform propriilor declarații) înscriși în SIIIR este 88.595¹⁸. Comparativ, în anul școlar 2021-2022, numărul total al elevilor de etnie romă înscriși în SIIIR era de doar 58.385¹⁹.

Categoria părinților minori

Vârsta medie, la naștere, a femeilor din România a crescut de la 27,4 ani în 2013, la 28,1 ani în 2019; la nivel european, același indicator a crescut de la 29 de ani în 2001 la 30 în 2018.²⁰ Un fenomen îngrijorător, în țara noastră, este existența unui număr semnificativ de mame minore. În 2017, s-au înregistrat 412 avorturi în rândul fetelor sub 15 ani și 5.955 în rândul fetelor de 15-19 ani. În anii următori, se observă o tendință de scădere: astfel, în 2018, numărul a fost de 4.883, iar în 2019, de 4.290. În 2018 și 2019, la categoria de vârstă sub 15 ani, nu s-a înregistrat nicio întrerupere de sarcină²¹. Datele Eurostat arată că, în anul 2018, 8.621 de adolescente au devenit mame înainte de vârsta majoratului, iar 725 dintre ele s-au aflat în această situație înainte de a împlini 15 ani. În 2019, numărul total de sarcini la adolescente este în scădere, ajungând la 16.639 (cu 9% mai mic față de anul 2018). Gravidele din categoria de vârstă sub 15 ani reprezintă o grupă de mare risc pentru mamă și copil, necesitând monitorizarea lor pe întreaga perioadă a sarcinii. Conform INS, începând cu anul 2012, observăm că 10% dintre nașterile înregistrate au fost atribuite mamelor adolescente. Cercetările în comunitățile de romi²² vulnerabile arată că între 25% și 30% din adolescentele rome cu vârste între 15 și 19 ani sunt căsătorite și, anual, aproximativ 10% dintre acestea rămân însărcinate.²³

¹⁷ Studiu comparativ a nevoilor comunităților de romi în contextul stabilirii priorităților strategice de intervenție pentru incluziunea socială a acestora , Cluj-Napoca, IRES

¹⁸ Din care: 22 în învățământul antepreșcolar, 12.415 în învățământul preșcolar, 39.049 în învățământul primar, 28.070 în învățământul gimnazial, 4.796 în învățământul liceal, 4.073 în învățământul profesional și 170 în învățământul postliceal.

¹⁹ Planul Strategic Instituțional 2024 - 2027

²⁰ Sursa Eurostat, cod indicator (TPS00199)

²¹ UNICEF, Raport Sarcina la adolescente în România, 2021.

²² Early and Forced Marriages in Roma Communities, Romania Country Report 2015, CoE - CAHROM, (Crai, E.)

²³ Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027

Una dintre consecințele maternității timpurii este abandonul copiilor, fenomen persistent în România, chiar dacă se înregistrează fluctuații de la un an la altul privind numărul copiilor abandonați. Astfel, în anul 2020, 431 de copii au fost părăsiți în maternități și în alte unități sanitare, în 2021, numărul acestora a scăzut la 388, pentru ca în 2022, în perioada ianuarie-septembrie, numărul lor să ajungă la 276²⁴.

În ceea ce privește mamele adolescente, conform rezultatelor a patru analize detaliate referitoare la situația mamelor și gravidelor din regiunile rurale marginalizate, desfășurate de Organizația *Salvați Copiii* în perioada 2018-2022, se observă că 83% dintre acestea au abandonat școala, iar 64% au făcut acest pas înainte de a deveni gravide. De asemenea, 15% dintre ele nu au avut acces la învățământul primar sau nu l-au finalizat. Numai 36% dintre mamele adolescente au absolvit 8 clase, în timp ce doar 7% au reușit să obțină diploma de liceu. De aceea, se impune monitorizarea aplicării și respectării dispozițiilor Legii învățământului preuniversitar care „garantează accesul egal la educație pentru elevele gravide și pentru elevii care au devenit părinți, fără niciun fel de discriminare din partea membrilor comunității școlare.”

Rata mortalității infantile continuă să fie una dintre cele mai mari din Uniunea Europeană 5,2% în 2021, conform datelor Institutului Național de Statistică. Valoarea indicatorului se menține mai ridicată în mediul rural: 6,3‰ în 2021. Totuși, se observă o tendință de reducere a acestei rate, înregistrându-se o scădere de 4,2 p.p. în anul 2021 față de anul 2011. Aproape 40% dintre copiii care au decedat în primul an de viață au drept cauză de deces afecțiuni a căror origine se află în perioada perinatală.

Se remarcă faptul că există o corelație între gradul de școlarizare al mamelor și mortalitatea infantilă, cele mai multe decese înregistrându-se în rândul născuților vii ai căror mame nu au studii sau au studii elementare sau medii. Apare necesitatea prevenirii maternității timpurii și a consecințelor asociate, ceea ce implică, atât acces la informație, în special pentru categoria de vârstă 11-15 ani, inclusiv prin intermediul disciplinei *Educației pentru sănătate*, cât și îmbunătățirea accesului la servicii medicale de urmărire a sarcinii, cu precădere în zonele rurale și defavorizate, dar și prin intermediul cabinetelor școlare din toate instituțiile de învățământ.

Potrivit legii actuale a învățământului preuniversitar, Ministerul Educației, în colaborare cu Ministerul Sănătății și Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, autoritățile publice locale, cultele recunoscute de lege și organizațiile neguvernamentale, promovează programe de prevenire a sarcinilor nedorite și a maternității timpurii în rândul elevilor, adaptate vârstei și nivelului de dezvoltare al elevilor. Inspectoratele școlare monitorizează situația și progresul elevelor gravide și elevilor părinți în ceea ce privește continuarea studiilor.

Categoria părinților și a copiilor victime ale violenței domestice

Existența femeilor și copiilor abuzați fizic, emoțional, sexual, neglijați, exploatați prin muncă este un fenomen îngrijorător. Potrivit evidențelor Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) cu privire la persoanele care primesc servicii de asistență socială²⁵, în

²⁴ <https://copii.gov.ro/1/statistici/>

²⁵ www.poca.ro/ România durabilă. Indicatori naționali pentru dezvoltare durabilă. Orizont 2030 (pag. 108),

perimetrul domestic există cazuri diverse de violență: fizică, psihologică, sexuală, deprivare/neglijare, economică, socială. În perioada 2016-2020, serviciile de protecție socială au avut în evidență, anual, între 11,6 mii și 14,1 mii de persoane care au fost victime ale violenței domestice. Între 2016 și 2019, numărul victimelor violenței domestice a crescut anual, înregistrând o scădere în 2020, primul an al pandemiei COVID-19. Numărul total al victimelor infracțiunilor de violență domestică la 100.000 de locuitori a crescut cu 92,4 victime (de la 144,6 victime, în 2014, la 237 victime, în 2020).

În perioada 2010-2020, traficul de minori a avut un trend oscilant cu un minim de 212 minori traficați în anul 2018 și cu un maxim de 354 minori traficați în anul 2016. În anul 2020, s-au înregistrat 255 minori victime ale traficului de persoane, dintre care 215 au fost traficați în scop de exploatare sexuală, 13 au fost traficați pentru muncă și tot atâția în scop de cerșetorie, iar 14 minori în alte scopuri, comitere de furturi, tâlhărie, etc. În anul 2020, față de anul față de anul 2008, numărul minorilor victime ale traficului de persoane a crescut cu 50%.

În funcție de principala formă de violență suferită, cele mai multe persoane au suportat violență prin deprivare sau neglijare, fapt explicat și de ponderea de circa 80% a copiilor în totalul victimelor violenței domestice. Astfel, în anii 2016 și 2017, numărul minorilor victime ale violenței domestice era de 5 ori mai mare decât al adulților, în anul 2018, numărul minorilor victime depășea de 4,7 ori numărul adulților victime, iar, în 2019 și 2020, numărul copiilor victime a fost de 3,8, respectiv 3,9 ori mai mare decât cel al adulților victime ale violenței domestice.

Victimele violenței domestice beneficiază de următoarele tipuri de servicii:

- consiliere primară (peste 70% dintre victime);
- consiliere socială (peste 60% dintre victime, cu excepția anului 2016, când ponderea a fost mai mică);
- consiliere psihologică (ponderea persoanelor care primeau aceste servicii crescând în perioada 2016-2020 cu 11,7 p.p. de la 46,7% în anul 2016 la 58,4% în anul 2020).

Cu toate că serviciile sociale sunt diversificate, bazate pe o legislație clară, numărul victimelor violenței domestice este mare și adesea subevaluat, victimele apelând prea puțin la servicii de protecție socială. Societatea civilă sau rudele sesizează mult prea rar protecția socială în locul victimelor, iar reprezentanții protecției sociale nu pot descoperi singuri toate cazurile de violență domestică. Minorii sunt traficați pentru exploatare sexuală, muncă forțată, cerșetorie, comiterea de diverse infracțiuni etc., însă la nivel global, majoritatea copiilor sunt traficați în scopul exploatării sexuale. Cauzele abuzului, a exploatării, a traficului și a tuturor formelor de violență și a torturii copiilor se regăsesc în condițiile de mediu și de trai ale copiilor: lipsa comunicării și a afecțiunii parentale, migrarea la muncă a părinților, deficiențe în sprijinul acordat de comunitate și în infrastructură, vulnerabilitatea socială, sărăcia etc. Copiii sunt, de departe, cea mai vulnerabilă categorie socială, mai ales când aceștia provin din familii cu o situație precară sau nu au deloc o familie care să-i protejeze.

Eliminarea violenței de orice fel, până în anul 2030, trebuie să aibă ca punct de pornire eliminarea violenței în familie, pentru a crea un mediu mai sigur, în special pentru copii și femei. Toleranța culturală privind violența împotriva copiilor este o problemă care necesită a fi îmbunătățită prin

educarea/ informarea părinților privind respectarea interesului superior al copiilor. Sunt necesare campanii naționale de informare a părinților privind accesarea serviciilor de protecție socială, de prevenire a separării copilului de părinți.

Apare nevoia acțiunilor concrete în mediul școlar, prin organizarea de conferințe, evenimente, ateliere în unitățile și instituțiile de învățământ adresate, deopotrivă, părinților și copiilor pe tema respectării drepturilor copilului.

Categoria părinților plecați la muncă în străinătate

- Creșterea numărului copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate este un alt fenomen îngrijorător. Dacă în anul 2020, cifrele oficiale indicau un număr total de 75.136 copii ai căror părinți erau plecați în străinătate, dintre care 13.253 de copii cu ambii părinți plecați și 9.409 copii cu părintele unic susținător plecat²⁶. În anul 2021, numărul acestora a crescut la 76.170 iar în anul 2022, până la data de 30 septembrie, numărul acestora era deja de 73.868²⁷. În consecință un număr semnificativ de copii sunt afectați de plecarea la muncă în străinătate a părinților, în condițiile în care autoritatea parentală este transferată altor persoane.
- Conform analizei reprezentative la nivel național a Organizației *Salvați Copiii* (2023)²⁸, peste jumătate de milion de copii (536.000) au avut cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate, în ultimul an; pentru puțin peste jumătate dintre copii (57%, aproximativ 305.000 de copii) aparținătorii declară că școala a fost informată cu privire la situația copilului cât timp părintele a fost plecat la muncă în străinătate.

Apare nevoia susținerii unei campanii de informare destinate părinților care muncesc în străinătate și persoanelor în grija cărora au rămas copiii, cu privire la modificările legislative adoptate în 2022, de natură de a facilita realizarea procedurii de delegare temporară a autorității părintești.

Categoria părinților care au copii cu CES

O problemă specială rămâne asigurarea resursei umane/ personalului specializat pentru susținerea părinților care au copii cu CES și finanțarea permanentă a acestora. Este esențial să subliniem nevoia imperativă de intervenție încă de la naștere. Părinții trebuie informați și susținuți pentru a face față acestei realități, prin facilitarea accesului la resurse și servicii specializate, precum și stabilirea unor conexiuni solide cu profesioniștii din domeniul medical și educațional. În acest mod, se creează un mediu de sprijin și încurajare pentru părinți, ajutându-i să devină agenți activi în promovarea dezvoltării optime a copiilor cu CES.

- În plus, apare nevoia susținerii elevilor cu CES și în afara orelor de curs, prin servicii de terapie cognitiv-comportamentală necesare pentru recuperare și dezvoltare. În general, părintele suportă din bugetul propriu acest tip de servicii, apelând la servicii private oferite de psihoterapeuți/ psihologi/ personal specializat, care variază ca număr de ore, în funcție de posibilitățile financiare.

²⁶ Site-ul Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție

²⁷ Ibidem.

²⁸ Evaluarea situației copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate https://www.salvaticopiii.ro/sites/ro/files/migrated_files/documents/29e784b3-b48b-4a79-bea0-49767b85ab03.pdf

- Este necesară consolidarea resursei umane care lucrează cu copiii, pe tot parcursul lor educațional: consilieri școlari, profesori de sprijin, psihoterapeuți, psihologi, esențiali în sprijinirea părinților în rolul lor educativ.
- Este necesară susținerea consolidării capacității instituționale a unităților de învățământ și a inspectoratelor școlare în dezvoltarea de relații partenoriale pentru finanțarea profesorului de sprijin pentru fiecare elev cu CES, având în vedere că rolul acestuia este esențial pentru accesul la o educație de calitate și incluzivă pentru toți copiii.
- Deși numărul de posturi de consilieri școlari a fost suplimentat, astfel încât s-a ajuns la o medie națională de aproximativ un consilier la 800 de elevi, accesul elevilor și preșcolarilor la servicii de asistență psihopedagogică, orientare școlară și vocațională, precum și oferirea de servicii parentale rămân insuficient acoperite. În prezent, sunt încadrați 2.288 de consilieri în cabinete de asistență psihopedagogică, pentru un total de 2.751.233 elevi și preșcolari din învățământul public de masă din țară.
- De asemenea, este necesară corectarea decalajelor înregistrate între județe, cauzate de diferențele de densitate a specialiștilor abilitați să susțină elevii și părinții.

Categoria părinților cu copii implicați în situații de bullying

Părinții copiilor care sunt implicați în situații de bullying, fie ca ținte, martori sau chiar inițiatori, au nevoie de susținere specializată pentru a putea să își ajute copiii cu cele mai potrivite intervenții. Într-o situație de bullying, toți copiii au de suferit, indiferent de rolul pe care îl ocupă în această dinamică relațională.

Categoria familiilor monoparentale

Famiiliile monoparentale în România reprezintă o realitate semnificativă în societatea contemporană. Aceștia sunt persoane care își cresc singure copiii. Motivele pentru care un părinte devine unic pot varia, incluzând divorțul, decesul sau decizia de a crește singur un copil.

Statisticile indică o creștere a numărului familiilor monoparentale în România, reflectând schimbările în dinamica familială și în valori. Aceștia se confruntă cu provocări specifice, precum gestionarea responsabilităților parentale de către un părinte unic, echilibrarea vieții profesionale și personale, precum și gestionarea resurselor financiare într-un mediu adesea tensionat.

Societatea românească începe să conștientizeze importanța sprijinului și recunoașterii pentru familiile monoparentale, atât din perspectivă socială, cât și legislativă. Dezbaterile privind adaptarea legilor pentru a susține mai bine acești părinți, cât și creșterea nivelului de empatie și înțelegere în comunitate reprezintă aspecte importante în evoluția acestei realități sociale.

Categoria părinților cu copii victime ale violenței online

În era digitală, violența online a devenit o problemă tot mai răspândită, afectând un număr semnificativ de copii și adolescenți. Violența online împotriva copiilor include o gamă largă de comportamente nocive, de la cyberbullying și hărțuirea online, până la grooming și expunerea la conținut inadecvat. Aceste experiențe pot avea efecte devastatoare asupra sănătății mentale și

emoționale a copiilor, influențându-le negativ dezvoltarea. Părinții acestor copii se confruntă adesea cu sentimente de neputință și confuzie, neștiind cum să abordeze aceste probleme complexe.

Există o serie de direcții de acțiune pentru a sprijini eficient acești părinți, respectiv organizarea de formare pentru a educa părinții despre riscurile violenței online și despre modalitățile de protecție a copiilor lor. Un exemplu îl reprezintă linia de consiliere pentru părinți dezvoltată de *Salvați Copiii* (<https://oradenet.ro/linia-de-consiliere/>), unde aceștia pot primi suport emoțional și sfaturi practice pentru gestionarea situațiilor de violență online, colaborarea cu experți în siguranța online și în tehnologie pentru a dezvolta resurse și unelte digitale care să-i ajute pe părinți să monitorizeze accesul copiilor acestora la conținutul online și promovarea de politici care să protejeze copiii de violența online.

Categoria asistenților maternali

Copiii plasați în îngrijirea asistenților maternali sunt beneficiari indirecti ai strategiei, deoarece calitatea îngrijirii oferite de asistenții maternali influențează direct bunăstarea și dezvoltarea lor. Îmbunătățirea resurselor și suportului pentru asistenții maternali poate contribui la un mediu mai stabil și afectuos pentru acești copii.

În cazurile în care copiii sunt plasați în îngrijirea asistenților maternali, părinții biologici sau reprezentanții legali pot beneficia indirect de la programele care îi sprijină pe asistenții maternali. Acest sprijin poate include facilitarea comunicării și interacțiunii dintre părinți și asistenții maternali, precum și oferirea de resurse pentru îmbunătățirea abilităților parentale.

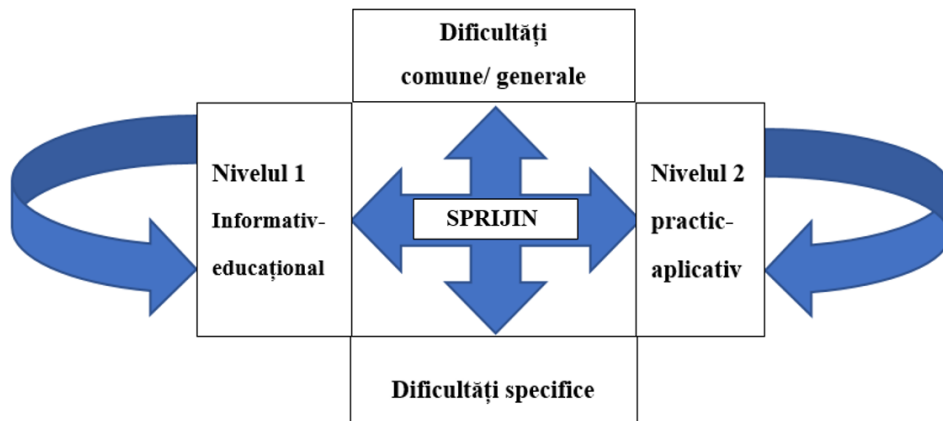
Categoria viitorilor părinți

Potrivit INS (2021), numărul persoanelor căsătorite este proporțional descrescător cu grupele de vârstă 45-49 de ani, 40-44 de ani, 35-39 de ani, 30-34 de ani, 25-29 de ani, respectiv 20-24 de ani. Este vizibilă modificarea vârstei la care cuplurile își întemeiază o familie/ se află într-un parteneriat familial, astfel încât să crească potențialul echilibrului material și afectiv, informativ-educational, necesar asumării rolului de părinte. În prezent, există programul guvernamental de creditare „FamilyStart”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor și al ministrului familiei, tineretului și egalității de șanse nr. 2534/20.809/2022. Este necesară, de asemenea, implementarea unor programe adresate categoriei viitorilor părinți privind nașterea, sănătatea și educația viitorului copil, informarea cu privire la facilitățile educației timpurii.

Capitolul IV - Obiective generale și specifice

16. Obiectivul general al *Strategiei naționale pentru susținerea părinților* este informarea, consilierea, asistența și sprijinul material al părinților în vederea asigurării celor mai bune condiții pentru creșterea, îngrijirea și educarea copiilor.

17. Programele și activitățile de sprijin pentru părinți cuprind două niveluri de intervenție, care țintesc părinții copiilor pe diferite segmente de vârstă, de la naștere până la adolescență.

Un prim nivel de susținere, ce acoperă holistic susținerea părinților pe toată perioada școlarității copiilor, vizează acele servicii de tip *informativ-educational*, implicând domeniile *Sănătate și Protecție socială*, alături de *Educație*. Aceste servicii au menirea de a ajuta fiecare părinte să prevină sau să gestioneze dificultăți legate de copilărie, adolescență, rezultate școlare, orientare școlară, bullying, autoritate, comunicare, sănătate, conduite inadecvate, relațiile cu instituția școlară etc.

Pentru ca susținerea părinților să devină coerentă, eficientă și să ofere șanse egale tuturor – potrivit devizei - *Să nu lăsăm pe nimeni în urmă* - este necesar ca părinții să aibă posibilitatea dobândirii sprijinului informațional și a celui practic-aplicativ, într-un cadru unitar și integrat, conform unui al doilea nivel care vizează susținerea părinților ai căror copii întâmpină importante probleme de comportament, serioase dificultăți școlare, conjugate cu probleme familiale, diverse situații de precaritate (copii fără adăpost sau cei care se confruntă cu deprivare severă de locuință; copii cu dizabilități; copii cu probleme de sănătate mintală; copii migranți; copii în îngrijire alternativă etc). Aceste două niveluri de susținere parentală implică, alături de Ministerul Educației, ministerele partenere, cu experiență relevantă în domeniu: Ministerul Sănătății (servicii de sănătate în situații de sănătate precară/CES/situație de handicap/dizabilități/anxietate/tulburări din spectrul autist/obezitate/nutriție/consum de droguri/alcool, tutun - dependență de tehnologie/depresie/tulburări psiho-emoționale etc.); Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse în virtutea rolului de coordonare metodologică, prin intermediul Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție - ANPDCA, a activității autorităților de la nivel județean, în cazul serviciilor specializate ce vizează atât copiii, cât și familiile acestora, dezvoltate și furnizate de către autoritățile de la nivel local (ex. consiliere, informare etc.); Ministerul Muncii și Solidarității Sociale (servicii de protecție socială; mica infrafracționalitate; violență în familie, în școală sau online etc.).

18. Obiectivele specifice ale prezentei Strategii sunt subsecvente obiectivului general, după cum urmează:

Obiectiv specific 1: Dezvoltarea unor abordări complementare, educaționale, de sănătate și sociale, pentru sprijinirea părinților și elaborarea cadrului legislativ - normativ necesar corelării eforturilor de susținere parentală;

Obiectiv specific 2: Constituirea infrastructurii necesare susținerii parentale;

Obiectiv specific 3: Asigurarea resursei umane calificate care realizează informarea, consilierea, asistența și suportul părinților;

Obiectivul specific 4: Dezvoltarea serviciilor de susținere parentală accesibile și integrate.

Capitolul V – Direcții de acțiune

Parteneriatul dintre părinți și persoanele specializate în creșterea, îngrijirea și educația copiilor reprezintă elementul central care orientează obiectivele Strategiei, din care rezultă următoarele **direcții de acțiune**:

19. Direcțiile de acțiune aferente Obiectivului specific 1 – *Dezvoltarea unei abordări complementare, educaționale, de sănătate și sociale pentru sprijinirea părinților și elaborarea cadrului legislativ – normativ necesar corelării eforturilor de susținere parentală*

- Identificarea unor noi abordări, arii și niveluri de intervenție pentru sprijinirea părinților, fundamentate pe date de cercetare;
- Identificarea unor niveluri de intervenție bazate pe dovezi, cercetări științifice, studii, analize și bune practici care prezintă modele și practici parentale pozitive, la nivel național și internațional;
- Revizuirea cadrului legal, normativ și instituțional specific susținerii parentale.

20. Direcțiile de acțiune aferente Obiectivului 2 – *Constituirea infrastructurii necesare susținerii parentale*

- Asigurarea unei abordări integrate, care să combine aspectele privind educația, sănătatea și asistența socială;
- Dezvoltarea infrastructurii deja existente și realizarea de investiții noi pentru a sprijini părinții cu programe de îngrijire și educație pentru copii, organizate prin diferite centre de resurse, de sprijin școlar, inclusiv prin parteneriat public - privat, cu universități ș.a.;
- Extinderea platformei naționale on-line pentru monitorizarea, supervizarea și raportarea activităților de sprijin parental cu resurse informativ-educative pentru părinți care să faciliteze crearea unei Rețele Naționale pentru Sprijinul Părinților.

21. Direcțiile de acțiune aferente Obiectivului specific 3 – *Asigurarea resursei umane calificate care realizează informarea, consilierea, asistența și suportul părinților;*

Integrarea unor elemente de sprijin parental în formarea inițială a profesioniștilor care lucrează cu beneficiarii direcți în activitatea lor curentă;

- Implementarea de programe de formare continuă și dezvoltare profesională pentru profesioniștii în susținerea părinților și supervizarea/ evaluarea acestora;
- Crearea unor rețele de interconectare a profesioniștilor, cu activitate relevantă în domeniul susținerii parentale.

22. Direcțiile de acțiune aferente Obiectivului specific 4 - *Dezvoltarea serviciilor de susținere parentală, accesibile și integrate*

- Creșterea accesului părinților la informații și resurse;

- Sprijinirea instituțiilor guvernamentale și neguvernamentale în dezvoltarea de programe și servicii pentru părinți;
- Accesarea și implementarea de proiecte și programe, finanțate din fonduri structurale din exercițiul bugetar european 2021-2027, precum și din alte surse de finanțare, inclusiv de la bugetul de stat, menite să susțină părinții în rolul lor de creștere și educare a copiilor;
- Operaționalizarea unui sistem de monitorizare și evaluare a programelor, proiectelor, activităților de informare, consiliere și asistență parentală, precum și a impactului acestora vizând toate cele patru obiective specifice.

Capitolul VI - Rezultate așteptate

23. Măsurile prevăzute în *Planul de acțiune al Strategiei* conduc la rezultate relevante privind numărul și varietatea serviciilor destinate susținerii parentale, care acoperă toate segmentele de vârstă ale copiilor (de la naștere până la adolescență) și vizează atât problemele obișnuite/ generale, cât și probleme specifice/ dificultăți importante.

Elaborarea și punerea în aplicare a programelor de informare, consiliere și asistență parentală destinate familiilor, conform diferitelor etape de dezvoltare a copiilor, utilizând, mai ales, metode bazate pe grupuri de suport, care vizează și împărtășirea de experiențe, vor permite părinților să-și compare experiențele educative personale și să se susțină reciproc.

24. Promovarea modelului parentalității pozitive va încuraja comportamentele parentale bazate pe interesul superior al copilului, asigurând un mediu sigur, antrenant și favorabil pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor.

O bună informare a părinților, mai ales a celor din medii dezavantajate, privind creșterea, îngrijirea și educarea copiilor favorizează scăderea ratei abandonului școlar. De asemenea, se creează premisele favorabile diminuarii fenomenelor de neglijare, exploatare, abuzare a copiilor, numărului de căsătorii timpurii în comunitățile sărace, de apariție a sarcinilor în rândul adolescentelor ș.a.

Ca urmare a accesării facile a serviciilor de sprijin de către toate categoriile de persoane care au un rol parental, inclusiv de către cei din grupuri vulnerabile, care se confruntă cu provocări mai mari, aceștia se vor simți mai încrezători în capacitatea lor de a avea grijă de copii, dar și mai liniștiți, știind că pot beneficia de ajutor atunci când au nevoie. De asemenea se preconizează reducerea considerabilă a potențialelor obstacole generate de situații critice, precum separarea/ divorțul, părăsirea domiciliului, abandonul școlar etc.

Informarea părinților sub forma unor campanii de comunicare adresate populației generale, prin difuzarea de informații despre parentalitate, dezvoltarea copilului, practici parentale etc., apelând la resurse disponibile diferite (TV, jurnale, broșuri, site-uri Internet, aplicații Smartphone) are efecte pozitive asupra comportamentelor acestora față de copii.

Pentru diferite categorii de părinți în situație de risc, vulnerabile și defavorizate este necesară o intervenție specializată în cadrul unor comunități de învățare în grupul de egali (grupuri de cursanți cu caracteristici socio-economice și culturale similare).

25. Atingerea obiectivelor programelor pentru informare, consiliere și asistență parentală, vizând conștientizarea poziției pe care o ocupă părintele în relația cu copilul său și natura acestei relații vor avea un impact pozitiv în devenirea copiilor ca adulți.

Un alt rezultat estimat va fi acela al implicării directe a părinților în scăderea absenteismului școlar, fapt ce va avea ca finalitate o creștere a participării și, implicit, o scădere semnificativă a analfabetismului funcțional, o pregătire profesională mult mai bună a absolvenților diferitelor cicluri de studii. Prin urmare, se anticipează impactul pozitiv pe care îl vor avea acești absolvenți prin accesul pe piața muncii, în integrarea ulterioară în societate, pe palierul adaptabilității la progresul științific și la aplicarea și dezvoltarea de tehnologii inovatoare.

26. Stilurile parentale bazate pe o abordare proactivă, deschidere față de nevoile copilului și pe cerințe pozitive vor avea un efect benefic asupra dezvoltării inteligenței emoționale la copii. Se va promova disciplina pozitivă în detrimentul utilizării disciplinei punitive, corelată cu un nivel scăzut al inteligenței emoționale la copii și adolescenți, acompaniată de cele mai multe ori, ca o consecință, de comportamente negative, cum ar fi: consum de alcool, o stimă de sine scăzută, rezultate școlare scăzute, tulburări de comportament, depresie și anxietate, agresivitate etc. Un stil parental pozitiv presupune practici parentale, care pot fi învățate și exersate de către părinți, pentru o relație pozitivă, acceptată și împărtășită cu copilul, creșterea autonomiei acestuia și construirea unor așteptări realiste față de copil ș.a. Un comportament parental pozitiv, acompaniat de un control al regulilor stabilite de comun acord cu copilul și respectul reciproc asumat și împărtășit, este asociat cu rezultate pozitive asupra dezvoltării acestuia, asupra rezultatelor școlare, a stării de sănătate și a integrării sociale adecvate a copiilor.

Capitolul VII – Indicatori

27. Principalii indicatori ai strategiei se asociază obiectivelor specifice.

Indicatori asociați măsurilor subsecvente Obiectivului 1 - Dezvoltarea unei abordări complementare, educaționale, de sănătate și sociale pentru sprijinirea părinților și elaborarea cadrului legislativ – normativ necesar corelării eforturilor de susținere parentală:

- Instrumente de identificare a practicilor inovative elaborate;
- Colecție de practici inovative la nivel național și internațional de sprijinire a părinților publicată;
- Metodologie și instrumente de identificare sistematică a nevoilor părinților;
- Raport analiză de nevoi publicat;
- Rapoarte cu conținut relevant pentru elaborarea planurilor individualizate de învățare;

Indicatori asociați măsurilor subsecvente Obiectivului 2 - Constituirea infrastructurii necesare susținerii parentale:

- Comitet Interministerial constituit / Structuri funcționale / Alte structuri înființate;
- Mecanism de colaborare inter-instituțională la diferite niveluri teritoriale (central, județean, local) funcțional;
- Strategii de dezvoltare regională și locală; Planuri de dezvoltare; Planuri de management;
- Spații și dotări noi;
- 1 Platformă online funcțională cu noile facilități;
- 1 Rețea Națională pentru Suportul Părinților.

Indicatori asociați măsurilor subsecvente Obiectivului 3 - Asigurarea resursei umane calificate care realizează informarea, consilierea, asistența și suportul părinților:

- Module tematice introduse în programele de licență;
- Ghid pentru mentorat didactic: *Sistem unitar de educație timpurie incluzivă și de calitate (SU-ETIC)*;
- Rețele de networking și website-uri funcționale;
- Număr utilizatori înscrși pe portal.

Indicatori asociați măsurilor subsecvente Obiectivului 4 - Dezvoltarea serviciilor de susținere parentală, accesibile și integrate

- Conferințe / Dezbateri / Număr de participanți la campaniile de promovare și de prevenție;
- Rapoarte la nivel județean privind acțiunile de instruire organizate, desfășurarea evenimentelor;
- Bază de date funcțională;
- Procedură de colectare a datelor;
- Rapoarte de monitorizare și evaluare realizate cuprinzând recomandări privind măsuri viitoare.

28. Pentru monitorizarea și evaluarea măsurilor prevăzute în *Planul de acțiune* (Capitolul XII), se pot utiliza și alți indicatori care se referă la:

- Număr de rapoarte de cercetare, studii tematice, sinteze, lucrări științifice publicate (în format tipărit sau online);
- Număr de evenimente științifice dedicate tematicii de sprijin parental și politicilor de susținere a părinților;
- Număr de evenimente de consultare organizate;
- Număr de părinți participanți la activitățile de cercetare;
- Număr de ghiduri, manuale adresate părinților dezvoltate;
- Număr de instrumente și resurse de învățare pentru susținerea părinților dezvoltate (inclusiv resurse educaționale deschise);
- Rapoarte de cercetare;
- Studii/ analize de nevoi/ anchete;
- Număr de acte normative elaborate și aprobate;
- Număr de acte normative propuse / Număr de acte normative aprobate.

- 41 UJSS (Unități Județene de Sprijin și Super-vizare) funcționale recrutând experți din cadrul AJPIS, DGASPC, DSP, CJRAE/ CMBRAE utilizând rezultatele proiectului POCU 122607;
- 2.000 ECI operaționale (Echipe Comunitare Integrate), înființate prin dispoziția conducătorului UAT, coordonate de 41 de UJSS);
- Număr de parteneriate / convenții încheiate;
- Număr de creșe și grădinițe noi;
- Număr ECI sau alte servicii comunitare integrate/ echipe comunitare de sprijin parental dotate / 2000 (propuse);
- Număr de părinți și copii cu abilități dezvoltate;
- Număr de profesori / consilieri școlari / manageri formați;
- Număr de module de formare privind susținerea părinților;
- Număr asistenți maternali beneficiari ai unor programe de formare continuă / nr. total asistenți maternali;
- Număr de participanți la activitățile organizate / campaniile de promovare/ prevenție;
- Număr de părinți și viitori părinți implicați;
- Număr de resurse educaționale deschise postate pe platforma on-line și pe site-uri de referință;
- Număr de actori angajați în susținerea parentală;
- Număr de beneficiari;
- Număr conferințe/ reuniuni / dialoguri;
- Număr spații întâlnire în proximitatea părinților;
- Număr mame și gravide minore sprijinite;
- Număr de beneficiari care provin dintr-un context de migrațiune sau din grupuri cu risc ridicat;
- Număr de programe de susținere parentală.

Capitolul VIII - Proceduri de monitorizare și evaluare

29. Monitorizarea și evaluarea strategiei se va desfășura potrivit art. 17-23 din Regulamentul privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 775/2005, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 13-15 din Metodologia de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a strategiilor guvernamentale aprobată prin H.G. nr. 379/2022.

30. Activitatea de monitorizare va consta în colectarea și analiza de date despre stadiul implementării, raportarea privind progresele intermediare și evoluția indicatorilor. Principalul scop al procesului de monitorizare este reprezentat de culegerea de informații cu privire la modalitatea în care au fost obținute rezultatele implementării *Strategiei* și identificarea eventualelor devieri de la acțiunile și indicatorii stabiliți, pentru a lua măsuri remediale. Anual, fiecare minister inițiator va elabora un raport de monitorizare privind stadiul implementării SNSP. Un raport centralizat elaborat de

Comitetul interministerial de coordonare (Ministerul Educației, Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și Ministerul Sănătății) va fi făcut public în al doilea trimestru al anului următor pentru anul precedent.

31. Acțiunile structurilor responsabile pentru monitorizare și evaluare se vor desfășura la următoarele niveluri :

- colectarea de informații și date, urmărirea evoluției valorilor indicatorilor, realizarea rapoartelor de monitorizare la nivel local/ regional/ central;
- centralizarea rapoartelor de monitorizare, precum și analiza, agregarea, interpretarea și utilizarea datelor la nivel central pentru verificarea îndeplinirii țințelor asumate;
- coordonarea și realizarea de rapoarte de evaluare a implementării SNSP la nivel central, coroborând, după caz, inclusiv analize, studii, cercetări în domeniu.

32. Rapoartele de monitorizare se vor realiza semestrial. O primă evaluare de etapă a implementării prezentei *Strategii* se va desfășura la sfârșitul anului 2025 și un prim raport de evaluare centralizat va fi făcut public în primul trimestru al anului 2026. Pe baza rezultatelor acestei evaluări de etapă se va decide cu privire la oportunitatea ajustării *Planului de acțiune*, astfel încât să poată fi amendate măsurile propuse. Se vor realiza alte două evaluări intermediare, la doi ani, 2026-2027 și 2028-2029. Raportul final de evaluare va fi publicat în primul trimestru al anului 2031 și va evidenția stadiul atingerii indicatorilor asumați de instituțiile centrale, în colaborare cu cele locale.

33. Parcurgerea întregului proces al strategiei (Elaborare – Implementare – Monitorizare - Evaluare – Îmbunătățire) este asigurat de un management bazat pe rezultate, definit ca ”management prin care toți actorii, contribuind direct sau indirect pentru a obține un set de rezultate, se asigură că procesele, produsele lor și serviciile contribuie la rezultatele dorite și că utilizează informații și dovezi pentru a informa deciziile.”²⁹ Monitorizarea și evaluarea, ca procese distincte, dar complementare, se susțin reciproc, acoperind trei categorii: resursele pentru implementare, activitățile și rezultatele acestor activități.

34. Evaluarea examinează întregul proces, pentru a determina efectele măsurilor implementate asupra sistemului, actorilor și beneficiarilor și conduce, de asemenea, la măsuri de îmbunătățire corective și la formularea de concluzii finale cu privire la eficiența măsurilor stabilite în Planul de acțiune.

35. Monitorizarea și evaluarea se realizează pe diferite paliere, de către responsabilii desemnați la nivel instituțional, local și național, utilizând instrumentele selectate, luând în considerare relevanța, oportunitatea și eficacitatea acestora, potrivit metodologiei de monitorizare și evaluare elaborate.

În acest sens, vor fi urmărite următoarele variabile-cheie care să indice gradul de realizare a obiectivelor propuse:

- (i) direcția de acțiune;
- (ii) denumirea și definiția indicatorului;
- (iii) valoarea de referință și anul corespunzător acesteia;

²⁹ <http://www.undg.org/docs/12316/UNDG-RBM%20Handbook-2012.pdf>

- (iv) termenul de realizare;
- (v) frecvența colectării datelor și instituția responsabilă pentru colectarea datelor.

Indicatorii măsoară și evaluează realizarea obiectivelor planificate și se elaborează pe baza datelor statistice și trebuie să se afle într-o strânsă legătură cu rezultatele stabilite în documentele de politici publice.

Capitolul IX- Instituții responsabile

36. Ministerul Educației, Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și Ministerul Sănătății sunt inițiatoarele prezentei *Strategii*. Aceste ministere vor asigura, la nivel central, implementarea Strategiei și a măsurilor prevăzute în *Planul de Acțiune*.

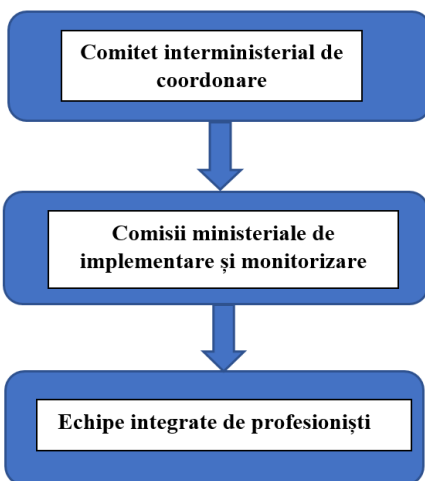
37. Pentru a impune o viziune unitară și o abordare integrată, la nivel central și local, în scopul implementării, monitorizării și evaluării *Strategiei naționale pentru susținere parentală*, precum și pentru aplicarea *Planului de acțiune* sunt necesare o structură de guvernanță și un cadru organizatoric, cu stabilirea rolurilor și atribuțiilor specifice instituțiilor responsabile.

Structura coordonatoare este *Comitetul interministerial* pentru implementarea SNSP, a cărei componență și funcționare se vor stabili prin ordin comun al celor patru ministere inițiatoare.

Structurile executive la nivel central, denumite *Comisii ministeriale* în cadrul fiecărei instituții din structura coordonatoare, își desfășoară activitatea în baza ordinului de ministru al fiecărui minister responsabil.

Măsurile cuprinse în *Planul de acțiune* vor fi transpuse la nivel local prin intermediul structurilor de susținere parentală. Acestea sunt structuri executive, organizate ca grupuri de lucru/ departamente/ **echipe integrate de profesioniști**, în scopul furnizării de servicii de educație și sprijin parental la nivel local/ teritorial.

38. Cadru organizatoric SNSP

39. *Comitetul interministerial de coordonare*

Comitetul își desfășoară activitatea pe baza Regulamentului de organizare și funcționare, pe care îl aprobă în prima reuniune. Comitetul este format din reprezentanți ai ministerelor inițiatoare, ME, MFTEȘ, MS, MMSS, la nivel de secretar de stat și la nivel tehnic, desemnați în acest sens. Conducerea Comitetului interministerial va fi asigurată de către Secretarul de stat de la Ministerul Educației.

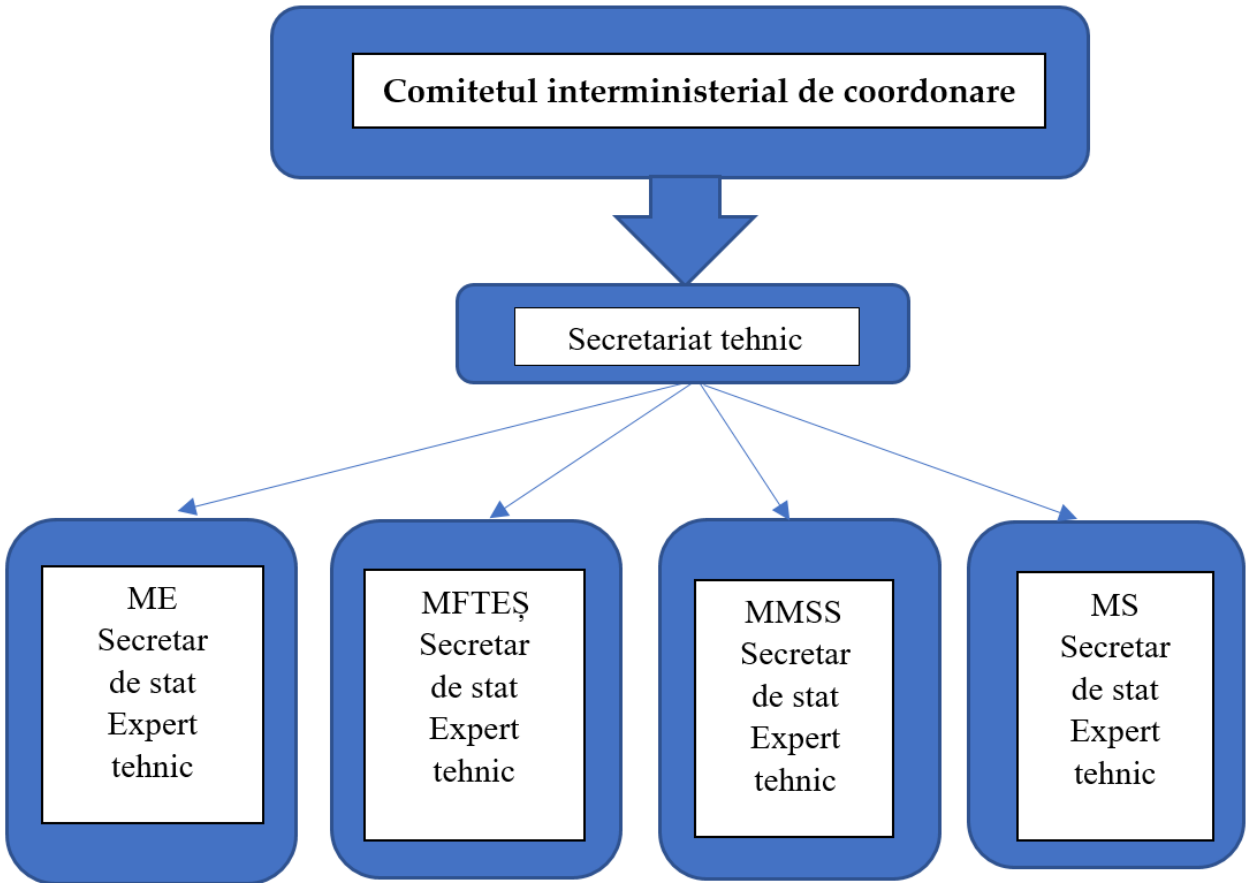
Secretariatul tehnic al acestuia va fi asigurat de persoane abilitate în comunicarea și colaborarea între autorități naționale, regionale/ locale, în monitorizarea și evaluarea periodică a gradului de îndeplinire a acțiunilor și în centralizarea datelor. În situația în care se impune cooptarea altor instituții publice și/sau autorități, componența Comitetului se modifică în condițiile prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare.

Comitetul interministerial de coordonare are următoarele atribuții:

- a. propune autorităților competente elaborarea de acte normative sau amendamente legislative în scopul implementării Strategiei și aplicării PASP;
- b. adoptă decizii privind modul de consultare a societății civile, elaborarea unui Plan adecvat de monitorizare și evaluare, înființarea unor comisii ministeriale responsabile de punerea în aplicare a PASP;
- c. direcționează către comisiile ministeriale măsurile și acțiunile prioritare din PASP;
- d. coordonează activitatea comisiilor ministeriale, precum și a structurilor locale de execuție, cu roluri și responsabilități complementare, identificând problemele de implementare și dezvoltând strategii de eficientizare;
- e. analizează periodic evoluția gradului de îndeplinire a măsurilor stabilite în PASP, centralizează datele de la fiecare instituție responsabilă și actualizează PASP.
- f. elaborează rapoarte periodice cu privire la îndeplinirea atribuțiilor sale;

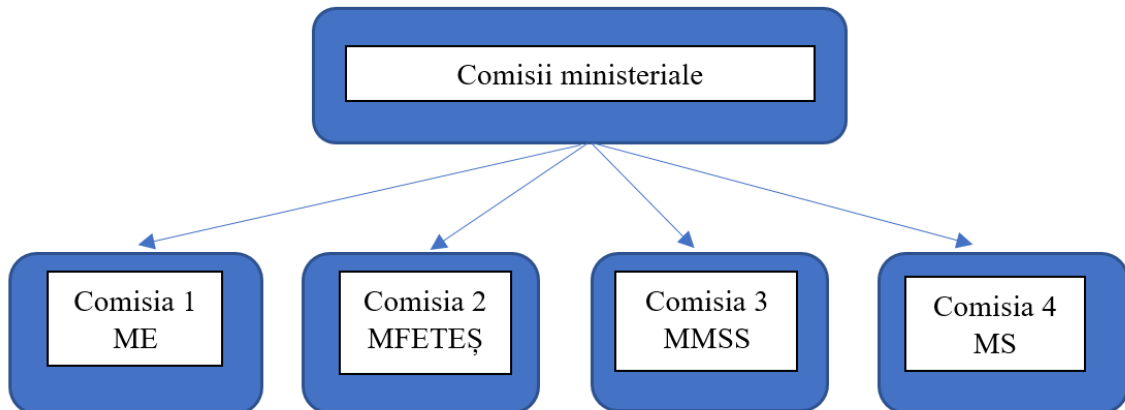
Procedura de adoptare a deciziilor Comitetului, convocarea, organizarea și desfășurarea ședințelor de lucru se stabilesc prin Regulamentul de organizare și funcționare a Comitetului. Ședințele Comitetului se pot desfășura online sau la sediul unuia dintre ministerele inițiatoare.

Cu scopul de a sprijini activitatea Comitetului interministerial și a comisiilor ministeriale, pe baza invitației președintelui Comitetului și potrivit Regulamentului de funcționare și organizare, la reuniunile Comitetului pot participa reprezentanți ai altor ministere de sprijin, ai societății civile, ai comunității academice, reprezentanți ai asociațiilor de părinți cu activitate relevantă la nivel național, experți din instituții de cercetare, precum și ai altor organizații/ asociații relevante pentru educația și sprijinul parental.

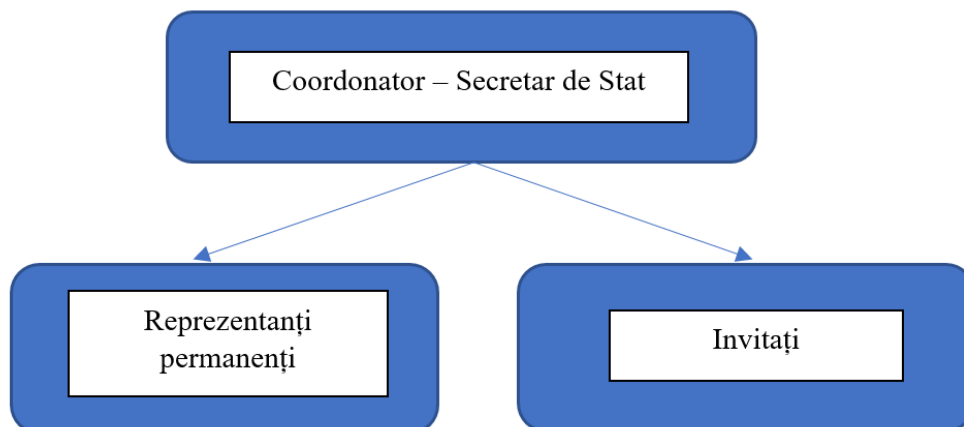
În funcție de nevoi, Comitetul poate face propuneri ministerelor/ instituțiilor/ organizațiilor implicate pentru adaptarea resurselor financiare, atât în faza de întocmire a bugetului consolidat, cât și cu ocazia rectificărilor bugetare, în funcție de stadiul de realizare a respectivelor măsuri. Comitetul Interministerial va avea reuniuni bianuale pentru a analiza progresul rezultat din rapoartele de monitorizare.

40. Comisii ministeriale pentru implementarea și execuția acțiunilor specifice domeniilor de educație și sprijin parental

Activitatea Comitetului interministerial de coordonare va fi facilitată de către comisiile ministeriale/ centrale ca structuri executive (ME, MFETEȘ, MMSS, MS) care vor duce la îndeplinire acțiunile prioritare ale PASP și responsabilitățile Comitetului interministerial de coordonare, enumerate mai sus, cu accent pe sectoarele respective.

Structura comisiei ministeriale

Fiecare comisie ministerială va fi formată din reprezentanți permanenți (care vor include specialiști atât din ministerele respective și din instituțiile/ organizațiile de cercetare care funcționează sub autoritatea sau coordonarea lor), precum și din reprezentanți invitați ai ministerelor, mediului academic, societății civile, inclusiv ONG – uri cu programe în domeniul susținerii parentale, care pot contribui valoric la implementarea strategiei cu materiale de informare/ propuneri, puncte de vedere.

Activitatea fiecărei comisii ministeriale va fi coordonată de către secretarul de stat care face parte din Comitetul interministerial. Componența fiecărei comisii ministeriale se aprobă prin decizie a conducătorului instituției inițiatoare.

Activitatea comisiilor ministeriale urmărește realizarea obiectivelor specifice formulate în PASP și vizează următoarele domenii/ direcții prioritare de acțiune:

- I. Abordări teoretice (educaționale, sociologice, sociale) de susținere a parentalității;
- II. Aspecte legislativ-normative (inclusiv standarde);
- III. Infrastructură;
- IV. Formarea resursei umane calificate;
- V. Furnizare de servicii și programe de educație și susținere parentală;
- VI. Monitorizare și evaluarea serviciilor de educație și sprijin parental.

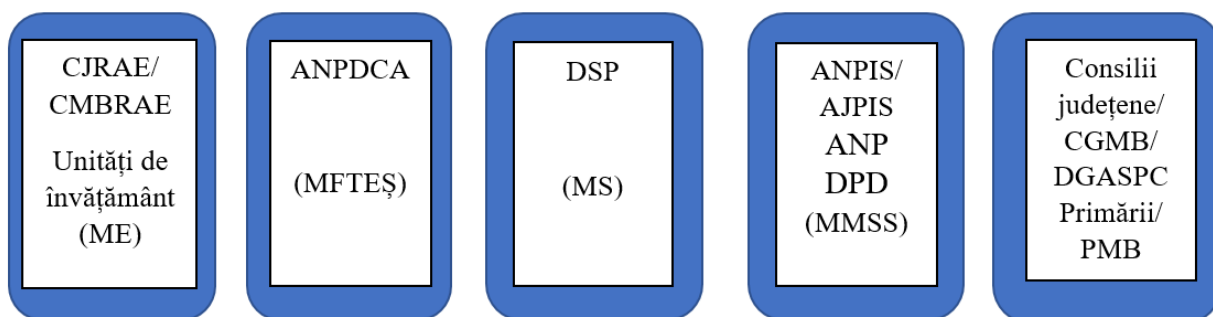
41. Structurile executive locale/ structurile pentru susținere parentală locale sunt organizate ca grupuri de lucru/ departamente/ echipe integrate de profesioniști în scopul furnizării de servicii de educație și sprijin parental în cadrul:

- centrelor județene de resurse și asistență educațională/ Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE, CMBRAE),

- direcțiilor județene de învățământ preuniversitar/ Direcției Municipiului București de Învățământ Preuniversitar (DJIP/DMBIP),
- direcțiilor de sănătate publică/ Direcției de Sănătate Publică București (DSP/ DSPB),
- Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC),
- agenții județene de plăți și inspecție socială/ Agenția Națională de Plăți și Inspecție Socială (AJPIS /ANPIS),
- Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA), Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (ANPDPD),
- organizații neguvernamentale,
- consilii județene, primării etc.

Pentru atingerea obiectivelor *Strategiei*, vor fi furnizate Comitetului date/ informații cantitative și calitative și de către asociații, fundații, alte instituții și organizații cu atribuții conexe în educația și sprijinul parental, invitate să colaboreze permanent, pentru evidențierea impactului acțiunilor întreprinse.

Instituții responsabile SNSP- nivel central și local

Programele și serviciile de educație și susținere parentală se pot derula prin următoarele modalități, în funcție de analiza de nevoi a părinților:

- în instituții educaționale, medicale, de asistență socială, alte instituții publice sau organizații non-guvernamentale (precum grădinițe, școli, servicii complementare de educație timpurie, centre de asistență psihopedagogică, direcții de protecție a copilului, centre comunitare integrate, maternități, secții de pediatrie, centre de recuperare destinate copiilor cu dizabilități, centre de zi, centre de plasament temporar, centre de sprijin pentru părinți, biblioteci, asociații, fundații, alte centre/structuri de îngrijire și protecție a copilului);
- on-line;
- la domiciliul familiilor.

Capitolul X - Implicații bugetare și surse de finanțare

42. Implementarea *Strategiei pentru susținerea părinților* poate consolida trecerea de la direcții de acțiune și măsuri de intervenție la cele de prevenire, ceea ce presupune costuri reduse în comparație cu cele ale unor măsuri de protecție sau de intervenție specializată.

43. Punerea în aplicare a măsurilor din SNSP presupune antrenarea atât a unor resurse umane care oferă servicii (informare, formare, asistență, sprijin și consiliere a părinților), cât și a unor resurse materiale, implicând resurse financiare alocate din sursele identificate în PASP în aceste scopuri.

Unul din primele eforturi ale Comitetului de Coordonare pentru SNSP ar trebui să fie dedicat estimării costurilor asociate măsurilor propuse.

Operațiunile de finanțare acoperă o serie de forme și surse diferite, în special finanțare publică din surse UE, precum și de la bugetul național.

Sursele de finanțare ale Strategiei sunt diverse: Programele Operaționale 2021- 2027, finanțări SEE, bugetul de stat, bugete locale, fonduri proprii ale organizațiilor neguvernamentale și ale agenților economici, Planul Național de Redresare și Reziliență, finanțări rambursabile.

În corelare cu obiectivele și cu țintele Proiectului *România Educată*, noul *Program Operațional Educație și Ocupare* (POEO), aprobat, va finanța, din pachetul financiar al Fondurilor Structurale și de Investiții Europene pentru 2021- 2027, intervenții și programe de informare, consiliere și asistență parentală pentru părinții copiilor din sistemul de învățământ preuniversitar, cu accent pe cei din grupurile cu risc ridicat. În cadrul proiectelor vizând asigurarea unei educații de bază pentru toți copiii, unul dintre obiectivele urmărite este îmbunătățirea interacțiunii între toți actorii cheie ai ecosistemului școlar (elevi, cadre didactice, părinți, directori, inspectori, reprezentanți ai comunității etc.).

Se finanțează, conform Programului Operațional Educație și Ocupare, activități variate în școli, inclusiv consiliere și orientare școlară, mediere, consiliere psihologică și alte forme de susținere parentală. De asemenea, intervențiile și activitățile de prevenire a problemelor întâmpinate de părinți în creșterea și educarea copiilor/ adolescenților vor fi susținute de furnizorii de servicii parentale.

44. Acțiunea *Intervenții integrate* care va viza unitățile de învățământ de stat care au nivel de învățământ primar cu un risc ridicat de părăsire timpurie a școlii și grad ridicat de marginalizare din cadrul Priorității *Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională* a PEO, cu o alocare de 212,2 mil. euro, cuprinde *Activitatea Îmbunătățirea interacțiunii între toți actorii cheie ai ecosistemului școlar (elevi, cadre didactice, părinți, directori, inspectori, reprezentanți ai comunității etc.)*

45. Acțiunea *Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare pentru întreaga comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile* din cadrul Priorității *Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic* a PEO, cu o alocare de 7,5 mil. euro, cuprinde *Activitatea Dezvoltarea de*

programe de informare și conștientizare pentru întreaga comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile.

46. Acțiunea *Dezvoltarea și asigurarea calității sistemului IETC din cadrul Priorității Îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară* a PEO, cu o alocare de 6,5 mil. euro, își propune sprijinirea a 16.400 de părinți/ reprezentanți legali/ tutori pentru a facilita integrarea copiilor în creșe și grădinițe.

47. Acțiunea *Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE, inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți), pentru îmbunătățirea accesului informat la programe de educație și formare profesională* din cadrul Priorității *Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic* a PEO, cu o alocare de 1 mil. euro, cuprinde Activitatea *Campanii naționale de informare-conștientizare pentru întreaga societate cu privire la importanța educației, a oportunitățile oferite de ÎPT, a rolului acesteia în dezvoltarea personală și profesională a individului și în dezvoltarea socială și economică.*

48. Prin alocarea a 103 mil. de euro din *Programul Național de Redresare și Reziliență* se vor înființa, echipa și operaționaliza 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate, sprijinind astfel părinții pentru a facilita accesul și participarea la educația formală.

49. Conform *Planului Național de Acțiune pentru Implementarea „Garanției pentru Copii”*, pentru măsura *Derularea de campanii naționale pentru promovarea drepturilor copilului, respectiv a dreptului de participare, adresate copiilor, părinților și specialiștilor care lucrează cu copii*, se propune, anual, alocarea a 3,3 mil. lei pentru derularea a patru campanii naționale care promovează drepturile copilului. În același timp, se vor aloca, 153.472 lei anual, până în 2030, pentru beneficiarii campaniilor naționale.

Pentru măsura *Includerea aspectelor referitoare la drepturile copiilor, inclusiv dreptul la participare, în programele de formare inițială a profesioniștilor care lucrează cu copiii (sănătate, protecția copilului, educație, ordine și siguranță publică)* se propun 46.314 lei anual, de la bugetul de stat, în vederea elaborării a patru module tematice: două module tematice în domeniul educație; un modul tematic în domeniul asistență socială și un modul tematic în domeniul ordine și siguranță publică.

Pentru măsura *Includerea aspectelor referitoare la drepturile copiilor, inclusiv dreptul la participare în programele de formare continuă destinate profesioniștilor care lucrează cu copiii (sănătate, protecția copilului, educație, justiție)* se propun, anual, de la bugetul de stat 12.070 lei.

Pentru măsura *Organizarea de cursuri de educație parentală în localitățile cu zone marginalizate sau dezvoltarea de centre de consiliere în cadrul cărora să fie oferite inclusiv cursuri de educație parentală* se propun, anual, 448.185 lei, în vederea susținerii cursurilor de educație parentală din 900 de localități din zone marginalizate. Sursele de finanțare vizează fonduri nerambursabile.

Pentru măsura *Includerea în cursurile de educație parentală a informațiilor cu privire la utilizarea în siguranță a mediului virtual de către copii*, este propusă de la **bugetul de stat**, suma de 90.000 lei.

Pentru măsura *Înființare/ Reabilitare și dotare de centre comunitare integrate în mediul rural/ urban sărac, corelate cu zonele rurale marginalizate, în cadrul cărora să se poată desfășura sesiuni de*

informare privind sănătatea și îngrijirea copilului inclusiv educație pentru sănătate destinată copiilor și adolescenților din mediul rural se propune, anual, alocarea a 1,18 mil. lei din **fonduri nerambursabile** pentru operaționalizarea a 300 de centre comunitare integrate.

În Anexa nr.3 sunt prezentate mai multe exemple de estimări bugetare privind costurile de formare a specialiștilor în susținere parentală, de operaționalizare a unei rețele naționale ș.a.

Capitolul XI - Implicații legislative

50. Prezenta strategie propune o serie de măsuri care sunt în acord cu legislația în vigoare, dar care poate fi modificată/ completată, ca urmare a elaborării de studii și analize privind nevoile părinților, pentru realizarea unor programe/ proiecte/ acțiuni, astfel:

- Înființarea rețelei de interconectare a actorilor cu activitate relevantă în domeniul susținerii parentale (cercetători, specialiști, părinți experimentați etc.);
- Reabilitarea/ extinderea spațiilor dedicate educației și nutriției copiilor;
- Crearea și operaționalizarea unor aplicații mobile dedicate informării părinților;
- Elaborarea unor metodologii de lucru cu părinții;
- Elaborarea unei metodologii de monitorizare și evaluare a serviciilor/ programelor de educație și susținere parentală, incluzând obligativitatea raportării de către structurile executive locale a indicatorilor stabiliți în Planul de acțiune;
- Elaborarea unor instrumente informatice de colectare a datelor statistice și de analiză a acestora/ modelare statistică;
- Explicitarea rolurilor instituționale la nivel județean/ MB pentru instituțiile responsabile din domeniul educațional, social și medical (ISJ/ISMB, CJRAE/CMBRAE, DSP, DASPC/DGASPC, CJ, primării, instituții publice de interes local);
- Dezvoltarea unui mecanism financiar pentru susținerea parentală prin participarea autorităților locale/ județene și naționale.

51. Ministerele și instituțiile/ organizațiile implicate vor colabora în vederea elaborării documentelor reglatoare și vor opera modificări și completări, după caz, ale cadrului normativ, în acord cu rolurile asumate de fiecare în parte și cu domeniul de competență al fiecăruia.

52. Implementarea strategiei se va face pe baza Planului de Acțiune elaborat în acest sens, plan al cărui scop este de a propune măsuri care să conducă la atingerea obiectivului general și a obiectivelor specifice ale *Strategiei Naționale pentru Susținerea Părinților 2024-2030*. Având în vedere necesitatea raportării permanente la evoluțiile din domeniul susținerii parentale, sunt incluse în Plan detalii privind rezultatele așteptate, perioada de implementare, organismele responsabile, indicatorii de rezultat și sursele de finanțare pentru direcțiile de acțiune și măsurile stabilite.

53. Planul de Acțiune va fi revizuit anual și adoptat de către Comitetul Interministerial.

**Anexa nr. 1 - Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale pentru susținerea părinților
2024 - 2030**

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsuri	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga- nisme respon- sabile	Surse de finan- țare	Ter- men
Obiectiv specific I: Dezvoltarea unei abordări complementare, educaționale, de sănătate și sociale pentru sprijinirea părinților și elaborarea cadrului legislativ – normativ necesar corelării eforturilor de susținere parentală							
1.	DA.II Identificarea unor noi abordări, arii și niveluri de intervenție pentru sprijinirea părinților, fundamentate pe date de cercetare	M.II.1 Realizarea de cercetări științifice și studii tematice privind politici și modele promițătoare de susținere a părinților la nivel național și internațional, prin valorificarea de abordări științifice multidisciplinare	Clarificarea conceptuală și metodologică și documentarea tendințelor actuale în aria educației/susținerii parentale la nivel național și internațional Încurajarea abordărilor multi-disciplinare în cercetarea dedicată părinților, valorificând contribuțiile unor domenii precum științele educației, psihologie, sociologie, medicină, politici publice Capacitate îmbunătățită a decidenților de a fundamenta pe dovezi ale cercetării științifice politici publice, programe operaționale de finanțare a serviciilor de susținere parentală	Nr. rapoarte de cercetare, studii tematice, sinteze, lucrări științifice publicate (în format tipărit sau online) Nr. evenimente științifice dedicate tematicii de sprijin parental și politicilor de susținere a părinților Nr. proiecte de cercetare derulate la nivel național sau internațional	ME- CNPEE alte instituții ale ME, universități MMSS, organizații inter- guverna- mentale și non- guverna- mentale	Bugetul de stat Finanțări nerambur- sabile din PO 2021- 2027 Alte surse	2024 - 2026

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsurile	Rezultate așteptate	Indicatori	Organisme responsabile	Surse de finanțare	Termen
2.		MI.1.2 Inventarierea sistematică a practicilor inovative la nivel național și internațional în domeniul educației și susținerii parentale	Dezvoltarea de instrumente de identificare a practicilor inovative Elaborarea de colecții de practici inovative la nivel național și internațional de sprijinire a părinților Dezvoltarea de analize privind multiplicarea la nivel de sistem a practicilor inovative identificate Capacitate îmbunătățită a actorilor implicați în sprijinirea părinților de a fundamenta pe dovezi ale cercetării științifice programe și intervenții pentru susținerea părinților	Instrumente de identificare a practicilor inovative elaborate Colecție de practici inovative la nivel național și internațional de sprijinire a părinților publicată	ME-CNPEE, alte instituții ale ME, universități MMSS, organizații inter-guvernamentale și non-guvernamentale	Bugetul de stat Finanțări nerambursabile din PO 2021-2027 Alte surse	2024 - 2026
3.		M.II.3 Investigarea nevoilor, provocărilor și așteptărilor părinților prin -tr-o analiză de nevoi specifice	Dezvoltarea de metodologii și instrumente de identificare sistematică a nevoilor părinților Identificarea nevoilor de informare, formare, consiliere și asistență ale părinților din România în domenii precum îngrijirea, protecția, alimentația, sănătatea, educația (personală și a copiilor) pe baza unor date solide de cercetare	Metodologie și instrumente de identificare sistematică a nevoilor părinților Raport analiză de nevoi publicat Nr. evenimente de consultare organizate Nr. părinți participanți la activitățile de cercetare	ME-CNPEE, MS - ISP universități organizații inter-guvernamentale și non-guvernamentale	Bugetul de stat Finanțări nerambursabile din PO 2021-2027 Alte surse	2024 - 2026

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsuri	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
4.		M.I1.4 Elaborarea de ghiduri, metodologii, instrumente de lucru și resurse de învățare (inclusiv resurse educaționale deschise – RED) pentru susținerea parentalității	<p>Profesionalizarea activităților de sprijin pentru părinți Îmbunătățirea calității contextelor și resurselor de învățare pentru părinți Dezvoltarea unor instrumente specifice – cunoștințe, atitudini și practici parentale pe diferite segmente de vârstă (inclusiv fișe de observare standardizată pentru comportamentul de învățare al copiilor, problemelor de sănătate)</p> <p>Capacitate îmbunătățită a actorilor implicați în sprijinirea părinților de a implementa și derula intervenții, programe și activități de susținere parentală Grad de satisfacție mai ridicat al părinților care utilizează aceste resurse</p>	<p>Nr. de ghiduri, manuale adresate părinților dezvoltate</p> <p>Nr. instrumente și resurse de învățare pentru susținerea părinților dezvoltate (inclusiv resurse educaționale deschise)</p>	ME-CJRAE-CMBRAE MS - ISP universități organizații inter-guvernamentale și non-guvernamentale	<p>Bugetul de stat</p> <p>Finanțări nerambursabile din PO 2021-2027</p> <p>Finanțări din alte surse</p>	2024 - 2027
5.	DA.I2 Identificarea unor niveluri de intervenție bazate pe dovezi, cercetări științifice, studii, analize și bune practici	M.I2.1 Observarea standardizată a problemelor de sănătate, pe diferite segmente de vârstă	Instrumente operaționale Capacitate administrativă îmbunătățită în vederea integrării serviciilor de informare, consiliere și asistență a părinților	Rapoarte de cercetare	MS -INSP	Bugetul de stat Finanțări nerambursabile din PO 2021-2027	2025
6.		M.I2.2 Elaborarea de studii și analize privind nevoile, provocările și așteptările de	Îmbunătățirea gradului de înțelegere a nevoilor, provocărilor și	Studii/ analize de nevoi/ anchete	MS - INSP	Bugetul de stat	2026

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsuri	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
	care prezintă modele și practici parentale pozitive, la nivel național și internațional	informare, formare, consiliere și asistență ale părinților în domeniul îngrijirii, protecției, nutriției, sănătății	așteptărilor de informare, formare, consiliere și asistență ale părinților			Finanțări nerambursabile din PO 2021-2027	
7.		M.I2.3 Observarea comportamentului de învățare a copiilor, pe diferite segmente de vârstă	Rapoarte anuale de evaluare a dezvoltării fizice, socio-emoționale, cognitive, a limbajului și a comunicării, precum și a dezvoltării capacităților și atitudinilor de învățare, pentru grupa mare, clasa pregătitoare și clasa I, actualizate cu itemi cuprinși în instrumentele standardizate realizate conform măsurii M.I2.1	Rapoarte cu conținut relevant pentru elaborarea planurilor individualizate de învățare	ME CJRAE/ CMBRAE UIP	Bugetul de stat Finanțări nerambursabile din PO 2021-2027	2024 - 2026
8.	DA.I3. Revizuirea cadrului legal, normativ și instituțional specific	M.I3.1 Elaborarea și aprobarea, după caz, a proiectelor de acte normative prin care se reglementează Rețeaua Națională pentru Suportul Părinților ș.a., după caz	Legislație sistematizată în domeniul susținerii parentale, prin aprobarea proiectelor de acte normative Resurse financiare asigurate necesare desfășurării activităților	Acte normative elaborate	ME MMSS MS MFTEȘ	Bugetul de stat	2024 - 2025

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsuri	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
9.	susținerii parentale	M.I3.2 Explicitarea rolurilor instituționale la nivel județean/ MB și local pentru instituțiile responsabile din domeniul educațional, social și medical în ceea ce privește susținerea părinților	Cadru normativ național, consolidat, în domeniul susținerii părinților	Acte normative elaborate	UAT ME MS MMSS MFETȘ	Bugetul de stat	2024 - 2025
10.		M.I3.3 Elaborarea unui cadru normativ care să cuprindă măsuri destinate susținerii părinților, precum și creșterii natalității	Cadru normativ menit să stimuleze natalitatea, precum și susținerea familiilor în creșterea și îngrijirea copiilor	Nr. acte normative elaborate	MFTEȘ MMSS ME MS	Bugetul de stat	2028
Obiectiv specific II: Constituirea infrastructurii necesare susținerii parentale							
11.	DA.III Asigurarea unei abordări integrate, care să combine aspectele privind educația, sănătatea și asistența socială	M.III.1 Constituirea unui Comitet Interministerial pentru coordonarea implementării, monitorizarea și evaluarea măsurilor Strategiei	Sistem național intersectorial operațional privind coordonarea implementării, monitorizării și evaluării măsurilor Strategiei Naționale pentru Susținerea Părinților	Comitet Interministerial constituit	ME MS MMSS MFTEȘ	Bugetul de stat	2024
		M.III.2 Constituirea unor structuri executive la nivel județean și local și realizarea unui mecanism de colaborare integrat (protecție socială, educație,	Înființarea și operaționalizarea structurilor executive, incluzând stabilirea responsabililor și a coordonatorilor metodologici	Nr. structuri înființate Nr. structuri funcționale	UAT MDLPA ME MMSS ANPDCA MS	Finanțare PEO, Prioritatea 4 ³⁰ „Servicii de calitate în	2025

³⁰ Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la servicii sociale

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsurile	Rezultate așteptate	Indicatori	Organisme responsabile	Surse de finanțare	Termen
		sănătate) în vederea diversificării, flexibilizării și eficientizării serviciilor de susținere parentală				fiecare comunitate - facilitarea accesului persoanelor vulnerabile din comunități la servicii integrate” SFCF	
12.		M.II2.2 Încheierea de protocoale/ parteneriate interinstituționale la diferite niveluri teritoriale (central, județean, local) care presupun lucrul cu experți din diferite domenii pentru susținerea parentală	Eficientizarea managementului serviciilor de susținere parentală, prin îmbunătățirea cooperării interministeriale, precum și între autoritățile publice județene/ locale cu responsabilități în acest domeniu, inclusiv prin utilizarea rezultatelor proiectului POCU 122607	Protocol interministerial MMSS – MS-ME-MFTEȘ; Nr. de protocoale la nivel județean; Nr. de UJSS (Unități Județene de Sprijin și Supervizare) funcționale; Nr. ECI operaționale (Echipe Comunitare Integrate); Nr. protocoale de colaborare cu UAT-urile în care se implementează proiectul SCFC.	ME MFTEȘ - ANPDCA MMSS MS	Finanțare PEO, Prioritatea 4 „Servicii de calitate în fiecare comunitate - facilitarea accesului persoanelor vulnerabile din comunități la servicii integrate” - SCFC	2027

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsur	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
14.		M.II2.3 Introducerea în Strategiile de dezvoltare județene și locale de obiective și acțiuni privind susținerea parentală și elaborarea de planuri de acțiune instituționale	Documente programatice asumate care să conducă la servicii și programe funcționale	Strategii de dezvoltare regională și locală Planuri de dezvoltare; Planuri de management	MDLPA UAT	Bugetul de stat Bugete locale	2025
15.	DA.II.2 Dezvoltarea infrastructurii deja existente și realizarea de investiții noi pentru a sprijini părinții cu programe de îngrijire și educație pentru copii, organizate prin diferite centre de resurse, de sprijin școlar, inclusiv prin parteneriat public - privat, cu universități ș.a.	M.II2.1 Încheierea, de către furnizorii de servicii de sprijin parental, de parteneriate/ convenții cu instituții, organizații non-profit pentru a utiliza spațiile și echipamentele existente	Utilizarea spațiilor existente și acces la resurse suport Condiții optime pentru derularea de programe/ activități de susținere parentală	Nr. de spații special amenajate pentru furnizarea de servicii de sprijin parental	UAT MS MMSS ME MFTEȘ-ANPDCA MDLPA	Bugetul de stat; Bugete locale Apel PNRR /2022/C13/ II – Crearea unei rețele de centre de zi (150) pen-tru copiii expuși ris-cului de a fi separați de familie RCZCRS	2026
16.		M.II2.2. Realizarea de investiții noi, precum și dotarea suplimentară a spațiilor în care se desfășoară programe/ activități educaționale, inclusiv prin	Infrastructură fiabilă pentru a permite părinților de a concilia viața de familie cu munca/ serviciul	Nr. de creșe și grădinițe noi	UAT MDLPA ME MFETS MMSS	Bugetul de stat; Bugete locale Finanțări ale agenților economici	2030

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsuri	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
		accesarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă, destinate accesului la educația timpurie				Apel PNRR/2022 /C13/I1 – Proiecte RCZCRS	
		M.II.2.3 Dotarea spațiilor menționate la M.II.2.1 și M.II.2.2 adecvat acordării serviciilor comunitare integrate de sprijin parental și/sau formarea/asigurarea funcționării unor echipe comunitare integrate în mediul rural, care să ofere informare, formare, asistență, consiliere a părinților și intervenții, după caz	Acces asigurat al beneficiarilor direcți și indirecti la servicii de sprijin educațional în mediul rural	Nr. ECI sau alte servicii comunitare integrate/ echipe comunitare de sprijin parental dotate / 2000 (propuse)	MS MMSS ME MDLPA MF MIPE UAT MFTEȘ	Finanțare PEO, Prioritatea 4 Proiectul SCFC Apel PNRR/2022 /C13/I1 – Proiecte RCZCRS	2027
17.	DA.II3 Extinderea platformei naționale on-line pentru monitorizarea, supervizarea și raportarea activităților de	M.II.3.1 Extinderea unei platforme on-line pentru monitorizarea, supervizarea și raportarea activităților de sprijin parental la nivel local, județean și național (www.qie.ro)	Facilitarea comunicării între părinți și profesioniștii implicați în susținerea parentală Acces facil la resurse și suport parental Realizarea unui sistem digital de monitorizare, supervizare și raportare a activităților de sprijin parental	1 Platformă online funcțională cu noile facilități	Comitetul interministerial ONG-uri	Bugetul de stat; Bugete locale Finanțări nerambursabile; Finanțări ale agenților economici	2025

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsuri	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
18.	sprijin și educație parentală cu resurse informativ-educative pentru părinți care să faciliteze crearea unei Rețele Naționale pentru Sprijinul Părinților	M.II3.2 Crearea unei Rețele Naționale pentru Sprijinul Părinților care să ofere sfaturi pentru părinți, acces la resurse educaționale, forumuri de discuție	Eficientizarea managementului activităților de sprijin pentru părinți cu ajutorul tehnologiilor și aplicațiilor digitale	1 Rețea Națională pentru Suportul Părinților operațională	Comitetul interministerial ME; MS; MMSS MFTES ONG-uri	Bugetul de stat; Bugete locale Finanțări nerambursabile	2025
Obiectiv specific III: Asigurarea resursei umane calificate care realizează informarea, consilierea, asistența și suportul părinților							
19.	DA.III1. Integrarea unor elemente de susținere parentală în formarea inițială a specialiștilor care lucrează cu beneficiarii direcți în activitatea lor curentă	M.III1.1 Organizarea și derularea de module/ programe de formare inițială în vederea pregătirii/ specializării persoanelor implicate în servicii de informare, consiliere și asistență a părinților	Cunoștințe și abilități îmbunătățite ale specialiștilor în lucrul cu părinții și a specialiștilor în susținerea părinților Profilul de competențe pentru specialiștii/ profesioniștii în susținerea părinților	Module tematice introduse în programele de licență	ME Universități	Bugetul de stat; Bugete locale; Finanțări nerambursabile; Fonduri proprii ONG	Perma-nent

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsuri	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
21.		M.III1.2 Elaborarea unei metodologii pentru identificarea copiilor care au nevoie de sprijin psihosocial specializat	Părinți și copii mai bine informați și orientați spre obținerea sprijinului psihologic specializat	Nr. de părinți și copii cu abilități dezvoltate Nr. de profesori formați Nr. de consilieri școlari formați Nr. de manageri formați	ME UNICEF	Fonduri europene nerambursabile Proiect TSI, finanțare prin DG Reform	2026
22.	DA.III.2 Implementarea de programe de formare continuă și dezvoltare profesională pentru profesioniștii în susținerea părinților și supervizarea/ evaluarea acestora	M.III2.1 Includerea de module pentru susținerea părinților în programele de formare continuă a consilierilor școlari, profesorilor de sprijin, logopezilor școlari, asistenților maternali, diriginților/ cadrelor didactice, mediatorilor școlari și a altor specialiști	Asigurarea accesului la resurse și suport continuu pentru profesioniștii implicați în informarea, consilierea și asistența parentală, inclusiv a asistenților maternali Revizuirea cadrului normativ privind statutul asistentului maternal/ programa de formare continuă a acestuia	Nr. de module de formare privind susținerea părinților Nr. asistenți maternali beneficiari ai unor programe de formare continuă / nr. total asistenți maternali	ME MFTES-ANPDCA MMSS ONG-uri	Bugetul de stat Finanțări nerambursabile din PEO 2021-2027 Finanțări proprii ONG Apel PNRR /2022/C13/I 1 – C Proiecte RCZCRS	2024 - 2030

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsuri	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
		M.III2.2 Furnizarea de servicii integrate de educație, îngrijire și supraveghere în vederea facilitării participării copiilor proveniți din grupuri dezavantajate la educație și prevenirea abandonului școlar	Stimularea participării la educația timpurie și prevenirea abandonului: programe de informare, consiliere și asistență pentru părinții/ reprezentanții legali/ tutorii copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară, cu focalizare pe părinții/ persoanele care au în grijă copiii provenind din grupuri vulnerabile, inclusiv roma etc	Ghid pentru mentorat didactic: <i>Sistem unitar de educație timpurie incluzivă și de calitate</i> (SU-ETIC)	ME MIPE	PEO 2021-2017 (5f.1., 5.f.3.), proiect ne-competitiv PEO 2021-2017 (5.f.2.), proiecte competitive	2024 - 2027
24.	DA.III.3 Crearea unor rețele de interconectare a profesioniștilor, cu activitate relevantă în domeniul susținerii parentale	M.III3.1 Dezvoltarea unor rețele de networking naționale / regionale/ locale și a unor web site-uri pentru profesioniștii/ specialiștii în susținere parentală	Colaborare eficientă între specialiștii/ profesioniștii din aria susținerii parentale	Rețele de networking și website-uri funcționale	ME MCID MFTEȘ MS MMSS MAI MDLPA UAT	Bugetul de stat; Bugete locale; Fonduri nerambursabile	2026
Obiectivul specific IV: Dezvoltarea serviciilor de susținere parentală, accesibile și integrate							
25.	DA.IV.1 Creșterea accesului părinților la informații și resurse	M.IV1.1 Organizarea unor conferințe/ dezbateri naționale pe tema susținerii părinților, a prevenirii violenței domestice	Îmbunătățirea percepției părinților privind violența domestică, egalitatea de șanse, respectarea drepturilor copilului, bullying	Conferințe Dezbateri Nr. de participanți la campaniile de promovare și de prevenție	ME Federația Națională a Părinților MFTEȘ ANPDCA	Bugetul de stat; Bugete locale;	Perma-nent

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsur	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
					MMSS MS ONG	Finanțări nerambursa-bile	
26.		M.IV1.2 Realizarea de activități de informare, conștientizare și mediere școlară privind beneficiile programelor <i>A doua șansă</i>	Creșterea gradului de informare și conștientizare a părinților privind beneficiile dezvoltării personale și profesionale	Nr. de participanți la activitățile organizate	ME	Finanțare din PEO Programul național <i>A doua Șansă</i>	2025 - 2026
27.		M.IV1.3 Realizarea unor campanii, incluzând: - promovarea drepturilor copilului; - prevenția violenței domestice, - elemente de nutriție sănătoasă ș.a.	Responsabilizarea părinților în ceea ce privește respectarea drepturilor copilului, prevenirea formelor de violență în familie ș.a., precum și a modalităților de sesizare disponibile Creșterea gradului de conștientizare în rândul familiilor cu privire la violența domestică, abuzuri, trafic de persoane, educație pentru sănătate ș.a.	Nr. participanți la campaniile de promovare/prevenție	ME MS MMSS MFTEȘ-ANPDCA MAI MC MJ MIPE UAT ONG	Bugetul de stat; Bugete locale; Finanțări nerambursa-bile	Perma-nent
28.		M.IV1.4 Dezvoltarea unor programe de activități cu teme socio-medicale, orientate spre sprijinirea și informarea părinților	Dobândirea de cunoștințe solide în domeniile socio-medicale relevante pentru creșterea și dezvoltarea copiilor. Beneficiarii vor putea alege și accesa resurse și informații relevante în funcție de propriile nevoi și context familial	Nr. de părinți și viitori părinți implicați	MS MMSS UAT	Bugetul de stat; Bugete locale; Finanțări nerambursa-bile	Perma-nent

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsurile	Rezultate așteptate	Indicatori	Organisme responsabile	Surse de finanțare	Termen
29.		M.IV1.5 Promovarea și publicarea unor resurse educaționale deschise pentru profesioniști și părinți pe teme de interes, în format digital/ postate pe site-uri/ platforme dedicate	Acces facil pentru toți beneficiarii la resurse de informare, sprijin, consiliere, asistență și învățare	Nr. de resurse educaționale deschise postate pe platforma online și pe site-uri de referință	ME MMSS MFTEȘ MS MC MAI ONG	Finanțare PEO Prioritatea 6 Acțiunea A.3; Finanțări proprii ONG	2025
30.		M.IV1.6 Derularea de acțiuni de informare a elevilor de clasa a VIII-a și a părinților acestora, pentru prezentarea ofertei învățământului profesional și tehnic, inclusiv dual	<p>Creșterea gradului de informare a părinților asupra traseelor educaționale la finalizarea clasei a VIII-a și oportunitatea continuării studiilor în cadrul învățământului profesional profesional și tehnic, inclusiv învățământ dual</p> <p>Creșterea gradului de informare a elevilor de clasa a VIII-a privind oferta învățământului profesional și tehnic, inclusiv dual</p> <p>Îmbunătățirea sprijinului oferit elevilor de clasa a VII-a și a VIII-a în alegerea unui traseu academic/educațional corelat cu opțiunile lor de carieră/profesionale prin organizarea de sesiuni de orientare profesională /în carieră de</p>	Rapoarte la nivel județean privind acțiunile de instruire organizate	ME CNDIPT Unități de învățământ	Bugetul de stat	Anual

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsur	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
			către consilierii școlarii, cu prioritate, pentru acești elevi				
31.		M.IV1.7 Desfășurarea anuală a <i>Târgului ofertelor educaționale</i> și a acțiunii <i>Săptămâna meseriilor</i>	Creșterea gradului de informare a părinților și elevilor asupra ofertei educaționale existente în învățământul profesional și tehnic, inclusiv dual, și a oportunităților din cadrul învățământului profesional și dual	Rapoarte la nivel județean privind desfășurarea evenimentelor	ME CNDIPT Unități de învățământ	Bugetul de stat	Anu-al
32.	DA.IV.2 Sprijinirea instituțiilor guvernamentale și neguvernamentale în dezvoltarea de programe și servicii pentru părinți	M.IV2.1 Asigurarea coordonării actorilor interesați în susținerea părinților la nivel de unitate școlară	Resurse umane mobilizabile, disponibile și competente (profesioniști, părinți, voluntari) funcțională la nivel local Ajutor adaptat în funcție de nevoile părinților	Nr. de actori angajați în susținerea parentală Nr. de beneficiari	Asociații de părinți de la nivelul unității de învățământ	Donații ONG-uri Fonduri europene	Perma-nent
33.		M. IV.2.2 Organizarea unor spații de întâlnire funcționale/ locuri de primire și derularea de conferințe, mese rotunde, reuniuni și discuții cu profesioniști și părinți	Diminuarea dificultăților în relație părinte – copil și acordarea de sprijin reciproc părinți - specialiști Favorizarea schimbului de bune practici între părinți, precum și identificarea de soluții la diferite dificultăți ale acestora în rolul de creștere și educare a copiilor	Nr. conferințe/ reuniuni / dialoguri Nr. spații întâlnire în proximitatea părinților	Asociații de părinți UAT ONG ME MMSS MS MFTES	Bugetul de stat Bugete locale Fonduri proprii ONG Apel PNRR/2022/C13/I1 – CP proiecte RCZCRS ³¹	Se-mes-trial

³¹ După finalizarea centrelor de zi, acestea pot să ofere consiliere părinților pe diverse problematice specifice.

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsurile	Rezultate așteptate	Indicatori	Organisme responsabile	Surse de finanțare	Termen
34.	DA.IV.3 Accesarea și implementarea de proiecte și programe, finanțate din fonduri structurale din exercițiul bugetar european 2021-2027, precum și din alte surse de finanțare, inclusiv de la bugetul de stat, menite să susțină părinții în rolul lor de creștere și educare a copiilor	M.IV3.1 Furnizarea de sprijin psihologic, financiar și moral, asistență medicală specifică în cabinetele școlare și cele specializate pentru mamele și gravidele minore (participare la cursuri online, posibilitatea amânării examenelor; sprijin oferit de către un mediator școlar, după caz)	<p>Elaborarea de programe de prevenire a sarcinilor nedorite și a maternității timpurii în rândul elevilor, adaptate vârstei și nivelului de dezvoltare al elevilor</p> <p>Dezvoltarea și oferirea de servicii de sprijin psihologic și moral de către consilierii școlari, adaptate mamelor/gravidelor minore</p> <p>Oferirea de servicii de asistență medicală specifică de către cabinetele școlare și cele specializate, adaptate nevoilor gravidelor și mamelor minore</p> <p>Acordarea de sprijin financiar mamelor minore pentru reîntoarcerea la studii/continuarea formelor de educație</p>	<p>Nr. mame și gravide minore sprijinite</p> <p>Nr. de burse oferite mamelor minore</p>	ME MMSS MFTES - ANPDCA MS	Bugetul de stat	2024 - 2030
35.		M.IV3.2 Acordarea unui pachet de servicii integrate beneficiarilor care provin dintr-un context de migrațiune, indiferent de statutul lor	Servicii integrate pentru migranți, părinți și copii	Nr. de beneficiari care provin dintr-un context de migrațiune	MAI ME MS MMSS MFTES - ANPDCA MIPE	Finanțare PEO Alte fonduri rambursabile și nerambursabile	2027

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsuri	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
36.		M.IV3.3 Organizarea și derularea de programe integrate de susținere parentală dedicate beneficiarilor, inclusiv celor aparținând grupurilor cu risc ridicat, din sistemul public de educație și mediul privat, în sistem on-line sau blended- learning	Ameliorarea unor fenomene cum ar fi: excluziune socială, fapte antisociale, consum de droguri și alcool, abandon și insucces școlar, violență, infrafracționalitate juvenilă, trafic de persoane, abandon familial și școlar, separarea copilului de familie ș.a. Abordare de teme privind integritate fizică și emoțională, sănătate, nutriție și îngrijire adecvată, bullying, reziliență, egalitate între femei și bărbați, siguranță cibernetică, consiliere psihologică, orientare profesională etc.	Nr. de beneficiari provenind din grupuri cu risc ridicat Nr. de programe de susținere parentală	ME MFTEȘ MS MMSS MC MDLPA MIPE MJ MAI MMAP MIPE UAT ONG	Finanțare PEO Prioritatea 8; Acțiune 8.f.2.; Bugete locale Apel PNRR/2022/C13/I1 – CP roiecte RCZCRS Bugetul de stat; Finanțări ONG	2027
38.	DA.IV.4 Operaționalizarea unui sistem de monitorizare și evaluare a programelor, proiectelor, activităților de susținere parentală, precum și a impactului acestora vizând	M.IV4.1 Crearea unei baze de date despre furnizorii de formare, programe, formatori și specialiști în susținerea părinților	Facilitarea organizării de programe de formare pentru susținerea părinților	Bază de date funcțională	ME MMSS MFTEȘ MS ONG	Bugetul de stat; Bugete locale; Fonduri nerambur-sabile	2025
39.		M.IV4.2 Monitorizarea și evaluarea programelor de susținere parentală	Colectare sistematică a datelor cantitative și calitative cu privire la programele de informare, consiliere și asistență parentală	Procedură de colectare a datelor	Comitet interminis-terial ME MS MMSS	Bugete locale	Per ma-nent

Nr. Crt.	Direcția de acțiune	Măsur	Rezultate așteptate	Indicatori	Orga-nisme respon-sabile	Surse de finan-țare	Ter-men
	toate cele patru obiective specifice.				MFTEȘ - ANPDCA		
40.		M.IV4.3 Elaborarea de rapoarte periodice privind eficiența și impactul serviciilor/ programelor de sprijin parental, inclusiv pentru familiile vulnerabile care au în îngrijire copii expuși riscului de separare, înregistrate în Observatorul Copilului.	Servicii publice responsabile, transparente, eficiente; Decizii bazate pe evidențe (care implică cunoștințe despre cele mai bune cercetări și dovezi bazate pe evaluare, cu privire la modul de lucru cu părinții și familiile individuale).	Rapoarte de monitorizare și evaluare realizate cuprinzând recomandări privind măsuri viitoare.	Comitet interminis-terial ME MS MFTEȘ - ANPDCA	Finanțare PEO Prioritatea 8; Acțiune 8.f.2.	2025

Anexa nr. 2 - Experiențe europene

În Marea Britanie, există programul „*Family nurse partnership*” (Parteneriatul familie-asistent medical) pentru părinții cu vârsta de până în 24 de ani; aceștia primesc vizite de la o asistentă de specialitate, care face verificări regulate de la începutul sarcinii până când copilul are între 1 și 2 ani. Acest program a început în SUA și, din 2007 până în prezent, se desfășoară și în Anglia.

În Țara Galilor, „*Family Action Support Team*” (*Echipa de acțiune pentru ajutor familial*) este un serviciu unic care, în urma unei analize a autorităților locale, oferă o varietate de servicii preventive de ajutor pentru copii, tineri și familii.

Într-o abordare integrată, Irlanda utilizează *Modelul Național de Servicii de Sprijin pentru Părinți (A National Model of Parenting Support Services, 2019-2028)*, care oferă sprijin parental, ca parte a unei game mai largi de servicii, cum ar fi servicii de sănătate, educație, dreptul familiei, dar și servicii pentru persoanele cu dizabilități.

Suedia derulează *Programul de ajutor familial („The family support program”)*, care a început în 2010, înscriindu-se într-un demers de abordare a sănătății publice și integrându-se în *Strategia de promovare a sănătății mintale a copilului*; serviciile vizează toți viitorii părinți și părinții copiilor între 0-17 ani. Susținerea părinților vizează, totodată, și implicarea acestora în oferirea de servicii gratuite educaționale, în perioada școlarității copiilor. Potrivit abilităților/ competențelor pe care părinții le dețin, în baza unui parteneriat cu școala, aceștia desfășoară, în regim de voluntariat, activități dedicate copiilor în diverse domenii (sport, pregătirea temelor etc.), sprijinind, în acest mod, alți părinți în rolul de creștere și educare a copiilor.

În Spania, programele de susținere parentală sunt oferite prin diferite sisteme, în special părinților care au copii care merg la școală, și includ și teme de sănătate care sunt oferite de către personal medical. Școala și furnizorii privați (ONG-urile) oferă servicii de sprijin parental utilizând resurse din partea statului sau de la donatori privați.

În Franța, *Strategia națională de susținere a parentalității (2018-2022)* poziționează statul ca garant al unei acțiuni de ansamblu de investiție socială, menită să prevină situațiile potențiale de risc din familie. De asemenea, în această țară, funcționează *Comitetul Național de Sprijin al Părintelui*, însărcinat cu monitorizarea mijloacelor și mecanismelor de sprijin al părinților (puncte de informare pentru familie; centre de primire pentru copii și părinți; rețele de sprijin pentru comunicare problemelor de către părinți și de acompaniere a acestora; contracte de sprijin local pentru școlarizare). Un exemplu de rețea locală de sprijin între familii, dezvoltată în Franța, este proiectul „*Happy Village à Grenoble*”, ulterior redenumit „*La cité des Familles*” (*Aide famille.fr-o*). Pe baza modelului de site colaborativ, această platformă WEB urmărește, în special, dezvoltarea asistenței reciproce între părinți (de exemplu, facilitează servicii care să ofere posibilitatea copiilor să se joace într-un mediu sigur/ supravegheat, să-i ajute la teme, să se întâlnească etc.) și promovează o mai mare diversitate socială și culturală prin conectarea părinților; rolul acestei rețele este de a preveni ruperea legăturilor familiale prin reducerea poverii psihologice și materiale a îngrijirii copiilor.

În Italia, un accent deosebit se pune pe susținerea parentală din perspectivă medico-socială³², dezvoltarea serviciilor pentru susținerea părinților fiind demarată din 1997³³.

Malta a implementat modelul *Parentalitate Pozitivă. Strategie Națională (Positive Parenting. National Strategic Policy, 2016-2024)* prin care propune o serie de intervenții dedicate prevenției, elaborând un set de programe, corespunzătoare diferitelor etape de evoluție ale familiei. Aceste programe se derulează sub egida mai multor ministere și departamente, creând o sinergie ce contribuie la furnizarea de servicii de susținere continuă a părinților.

Din analiza strategiilor de susținere parentală, derulate la nivel european, reiese că obiectivele și abordările de susținere a părinților sunt variabile și foarte diverse, deoarece sunt construite ca soluții diferite la nevoi diferite. Totodată, se observă că frontierele cu alte strategii/ politici publice (de protecție a copilului, de prevenție și promovare a sănătății, de susținere a familiei etc.) nu sunt clar delimitate. Privite în ansamblu, acțiunile de susținere a părinților girate de către stat, la nivel european, delimitează mediul social-educativ în care trăiește copilul, având ca obiectiv principal să asigure sănătatea, dezvoltarea și educația copilului.

³² Catarsi, E., 2003, L'approche positive dans la prévention et les professions socio-éducatives en Italie. *Revue internationale de l'éducation familiale*, 7(1), 71-80.

³³ Law no. 285 of 28 August 1997 (Italy).

Anexa nr. 3 - Experiențe naționale

Prezentarea evoluției istoricului educației părinților în România este utilă pentru argumentarea deciziei de a elabora și implementa o strategie națională pentru susținerea părinților și pentru a evalua resursele existente.

- Primii pași spre o politică de educare și susținere a părinților, în țara noastră, se realizează în 1991, când între Guvernul României și Reprezentanța UNICEF s-a semnat un *Plan de cooperare*³⁴ pentru două perioade 1995-1999, respectiv 2000- 2004, în scopul derulării unor programe educaționale.
- În cele două etape succesive ale acestui Plan, a fost dezvoltat, între altele, un program dedicat *Educației familiei* și un *Program de Educație Timpurie pe Arii de Stimulare (PETAS)* prin care s-au înființat primele *Centre de Resurse pentru Părinți (CRP)* - Constanța, Piatra Neamț, Pitești, Ploiești, Mediaș. Acestea s-au extins în a doua perioadă, incluzând și zone rurale - Tg. Mureș, Buzău, Târgoviște, Alexandria, Târgu-Neamț, Suceava, Craiova, Bistrița Năsăud, Nehoiu, Buzău, Bălan, Sf .Gheorghe, Satu Mare, Cluj, Alba Iulia, Târgu-Jiu. Înființarea CRP s-a făcut cu acordul Ministerului Educației și cu sprijinul inspectoratelor școlare și al autorităților locale. Spațiile necesare au fost puse la dispoziție de către grădinițe, CRP având ca funcție principală asigurarea accesului părinților la informația de calitate, utilă activităților zilnice de îngrijire și educare a copiilor preșcolari.
- Ulterior, modelul *Centrului de Resurse pentru Părinți*, implementat în grădinițele-pilot, a fost preluat de unele servicii de protecție a copilului și a familiei, în prezent, funcționând, diverse *Centre de susținere a părinților și copiilor*, coordonate de Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, respectiv Ministerul Familiei Tineretului și Egalității de Șanse. Aceste centre își desfășoară activitatea în subordinea serviciilor locale, a organismelor private acreditate sau în subordinea DGASPC. De exemplu, *Centrul de zi pentru consiliere și sprijin pentru părinți și copii* din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Mehedinți³⁵ oferă servicii de informare, consiliere (socială, juridică și psihologică), sprijin parental, asistență juridico-administrativă, asistență pentru obținerea prestațiilor sociale, susținerea demersurilor de (re)integrare școlară și profesională, asistarea clienților cu dificultăți psiho-sociale etc., având ca beneficiari părinții/ familiile extinse/ familiile substitutive, viitorii părinți care doresc să se formeze înainte de nașterea copiilor, copiii care au probleme de dezvoltare și/sau dificultăți de integrare în familie, școală sau în colectivitatea în care trăiesc.
- După 1994, în cadrul alternativei educaționale Step by Step, odată cu înființarea grupelor Step by Step în grădinițe din sistemul de stat, au fost derulate activități de educație a părinților. În anul 2000, Holt România, în parteneriat cu ANPDC și cu sprijinul UNICEF, a derulat programul de întărire a capacității DGASPC de a oferi susținere parentală pentru

³⁴ (Studiu de analiză-Centrele de resurse pentru părinți din învățământul preșcolar)

³⁵ <https://www.dgaspcmh.ro/newsite/servicii-de-asistenta-sociala-pentru-copii/servicii-recuperare-de-prevenire-a-separarii-copilului/centrul-de-zi-pentru-consiliere-si-sprizin-pentru-parinti-si-copii>

părinții cu copii până la vârsta de 3 ani, după modelul Birth to Three din SUA, în centrele maternale. Complementar, au fost promovate cabinete de planificare familială și cursuri pentru liceeni în vederea prevenirii sarcinilor nedorite.

- Alte programe destinate susținerii parentale au fost inițiate pe măsura dezvoltării în țara noastră a unor alternative educaționale sau parteneriate educaționale ale Ministerului Educației cu organizații non-guvernamentale, cu caracter privat și non-profit. După 1994, odată cu înființarea grupelor Step by Step, în grădinițe de stat/unități de învățământ preuniversitar alternativ, au fost derulate și numeroase activități în parteneriat cu părinți, datorită rolului activ al acestora în crearea oportunităților de învățare informale și nonformale și sprijinirea învățării formale în alternativa Step by Step, asemănătoare celor din programul PETAS.
- În 1998, Fundația Copiii Noștri abordează, într-un mod unitar și sistemic, tema educației părinților, dezvoltând “Programul de Educație a Părinților” ca parte din Programul de restructurare a învățământului preșcolar al Ministerului Educației și Cercetării, regăsim se cuprins și în programele UNICEF referitoare la educația părinților și răspunzând direct dezideratelor Strategiei guvernamentale în domeniul protecției copilului pentru perioada 2001–2004.
- Componente ale susținerii parentale au fost incluse în diferite programe derulate cu fonduri externe, după anul 2000: programe suport tip „Școala părinților”, în cadrul proiectelor PHARE „Accesul la educație pentru grupurile dezavantajate”, derulate de Ministerul Educației la nivel național până în mai 2010; înființarea de centre de resurse și de asistență pentru copii și părinți; module de formare continuă pentru cadre didactice/ personal implicat în dezvoltarea și protecția copilului, (inițiative ale Ministerului Educației, UNICEF, RENINCO, Fundația Copiii Noștri, Centrul pentru Dezvoltare Profesională, Step by Step). În 2010, în cadrul Centrelor pentru consilierea părinților ale Salvați Copiii, a fost pus la dispoziția părinților programul Triple P (Positive Parenting Program), un program de intervenție la nivelul familiilor cu copii cu un risc crescut de a dezvolta probleme de comportament sau de sănătate mentală.
- În perioada 2004-2008, un alt parteneriat educațional, între Asociația Română pentru Educație și Dezvoltare din Târgoviște, Institutul de Științe ale Educației și inspectoratele școlare din 17 județe a făcut posibilă derularea, cu sprijinul UNICEF, a proiectului-pilot „Educația viitorilor părinți”.
- Începând cu anul școlar 2006-2007, Centrul Parteneriat pentru Egalitate a încheiat o convenție de parteneriat cu Ministerul Educației, în baza căreia a inițiat, cu sprijinul UNICEF România, formări cu instructori de părinți în cadrul programului „Educăm așa”.
- În 2000, Holt România, în parteneriat cu ANPDC și cu sprijinul UNICEF, a derulat Programul de întărire a capacității DGASPC de a oferi sprijin părinților cu copii până la vârsta de 3 ani, după modelul Birth to Three din SUA. După aproximativ zece ani de adaptare, acest program a fost extins la categoria părinți mai mari, inclusiv cu copii școlari.

- Începând cu anul școlar 2006-2007, Centrul Parteneriat pentru Egalitate a încheiat o convenție de parteneriat cu Ministerul Educației, în baza căreia a inițiat, cu sprijinul UNICEF România, formări cu instructori de părinți în cadrul programului „Educăm așa”. Având ca bază teoretică metoda „Educăm așa!”, proiectul a beneficiat de asistența tehnică a Institutului Olandez pentru Îngrijire și Bunăstare (Netherlands Institute for Care and Welfare) și s-a derulat cu sprijinul financiar al Ambasadei Olandei în România. Programul s-a dezvoltat, treptat, la nivel național ca urmare a rezultatelor foarte bune și a fost preluat în 2004 de către Ministerul Educației.
- După anul 2000 și până în mai 2010, Ministerul Educației a derulat, la nivel național, programe cu fonduri externe, tip „Școala părinților”, în cadrul proiectelor PHARE „Accesul la educație pentru grupurile dezavantajate”.
- Începând cu 2010, Organizația *Salvați Copiii* prin Centrul pentru consilierea părinților Iași a implementat programul Triple P (Positive Parenting Program), un program de intervenție la nivelul familiilor cu copii cu un risc crescut de a dezvolta probleme de comportament sau de sănătate mintală. Sesiunile de dezvoltare a abilităților parentale și de disciplinare pozitivă (pentru a determina o schimbare în stilul de disciplinare a copiilor de către părinți) au avut ca beneficiari 2000 de părinți.
- Începând cu anul 2010, Organizația HoltIS a lansat și dezvoltat, cu sprijinul tehnic și financiar al UNICEF, în parteneriat cu Ministerul Educației și alte instituții guvernamentale și neguvernamentale platforma online www.qie.ro, prin intermediul căreia sunt monitorizate cursurile parentale și a dezvoltat un model de formare pentru educatorii parentali care desfășoară cursuri de parenting apreciativ. În cadrul Campaniei “Hai la școală!”, inițiată de UNICEF și MEN, HoltIS împreună cu UNICEF au dezvoltat o rețea națională de educatori parentali în rândul cadrelor didactice.
- În perioada 2010-2011, în cadrul parteneriatului dintre Ministerul Educației și Fundația Ruhama a fost extins, la nivel național, programul de formare de competențe parentale de tip Școala părinților, implementat la nivelul județului Bihor (în perioada 2006-2009, în 420 de unități școlare), prin proiectul strategic ”Toți la grădiniță, toți în clasa I”. Astfel, au fost abordate tematici precum alternativele la pedeapsa fizică, comunicarea cu copilul, calitatea de bun părinte etc.
- Pentru a veni în sprijinul părinților și pentru a dezvolta abilitățile și cunoștințele parentale ale acestora, Ministerul Educației, cu sprijin UNICEF, împreună cu parteneri de la nivel central (Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Administrației și Internelor) și cu organizații neguvernamentale cu expertiză în domeniu, au realizat, în perioada 2008-2010, proiectul *Strategiei integrate de formare și dezvoltare a competențelor parentale*, proiect care nu a fost adoptat. Tot în 2010, cu sprijinul UNICEF, a fost elaborat un studiu privind necesitatea implementării strategiei menționate anterior, din care a reieșit necesitatea organizării unui sistem integrat de susținere parentală, care să aibă la bază o strategie națională în domeniu.
- Au fost realizate, de asemenea, o serie de alte studii de cercetare cu privire la nevoia de servicii de sprijin pentru părinți: studiul UNICEF cu privire la Centrele de resurse pentru

părinții din învățământul preșcolar (2004); studiul UNICEF, Cunoștințe, abilități și practici parentale în România (2007); studiul UNICEF Educația Parentală în România (2011); studiul UNICEF Optimizarea strategiilor de recrutare a părinților și de consolidare a practicilor parentale dezvoltate în timpul cursurilor de educație parentală (2011); studiul UNICEF Cunoștințe, aptitudini și practici parentale ale familiilor și persoanelor care îngrijesc copii cu vârsta între 0-6 ani (2014); Fundația Copiii noștri - Studiu de cercetare cu privire la educația parentală și nevoia de servicii de sprijin pentru părinți, București (2016).

- În perioada 2014-2021, în parteneriat cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului sector 6, cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, finanțat de Islanda, Liechtenstein, Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021, Organizația *Salvați Copiii* a derulat proiectul „Cooperare interinstituțională și advocacy pentru protecția copiilor victime ale abuzului sexual și violenței, oferind servicii de protecție pentru copii, părinți, specialiști.
- Din 2015, UNICEF a dezvoltat un pachet de servicii pentru educație incluzivă de calitate în județul Bacău, în cadrul căruia este inclusă și educația parentală; anual sunt organizate cursuri de educație parentală cu peste 4.600 de părinți.
- Inspectoratul Școlar Județean Iași și HoltIS au dezvoltat un proiect de servicii educaționale integrate, incluzând și servicii de educație parentală, în 79 de școli și 24 de grădinițe din mediul rural.
- Cu același partener HoltIS, Consiliul Județean Vaslui a dezvoltat componenta de educație parentală în cadrul Proiectului „Școala te face OM!”, în toate comunele din județul Vaslui.
- În 2018, a fost elaborat, cu același sprijin UNICEF, al organizațiilor neguvernamentale și al ministerelor partenere proiectul *Strategia națională de educație parentală*, reluat în 2022, cu denumirea Strategia Națională de Educație Parentală „Părinți educați, copii fericiți” (2022-2030), supus consultării pe site-ul Ministerului Educației. Acest document a reprezentat o bază necesară de elaborare și reproiectare pentru actuala Strategie națională de susținere a părinților (2024-2030), care se aprobă prin hotărâre de Guvern. Fiind prima strategie națională în acest domeniu, documentul strategic își propune să realizeze o corelare a tuturor eforturilor de susținere parentală realizate până în acest moment, o evaluare a legislației actuale pentru identificarea eventualelor lacune, o îmbunătățire a colectării de date despre toate categoriile de părinți și a nevoilor acestora, precum și o intensificare a serviciilor de susținere parentală.
- Începând cu anul 2022, HoltIS împreună cu UNICEF au lansat un Registrul Național al Educației Parentale (<https://registre.qie.ro/>) în care sunt deja înregistrate câteva modele de susținere parentală din România, împreună cu lista instituțiilor (educaționale, medicale și sociale) care furnizează servicii de susținere parentală și harta educatorilor parentali activi ai acestor instituții. Registrul Național al Educației Parentale poate fi dezvoltat pentru includerea tuturor furnizorilor de servicii de sprijin parental din România.

- În 2023, HoltIS, împreună cu UNICEF și Ministerul Educației, a inițiat un program național de pregătire în care, până în prezent, au fost formați 650 de educatori parentali în creșe și grădinițe, organizând 6.500 de sesiuni educație parentală cu peste 7.800 de părinți.
- Odată cu dezvoltarea unor modele de educație parentală au fost realizate o serie de studii focalizate pe evaluarea competențelor parentale, pe modalitățile de dezvoltare a educației parentale în România, pe evaluarea practicilor: studiul UNICEF cuprinzând o diagnoză a stării Centrelor de resurse pentru părinții din învățământul preșcolar (2004); studiul UNICEF *Cunoștințe, abilități și practici parentale în România* (2007); studiul UNICEF *Educația Parentală în România* (2011); studiul UNICEF *Optimizarea strategiilor de recrutare a părinților și de consolidare a practicilor parentale dezvoltate în timpul cursurilor de educație parentală* (2011); studiul UNICEF *Cunoștințe, atitudini și practici parentale ale familiilor și persoanelor care îngrijesc copii cu vârsta între 0-6 ani* (2014).
- Un rezultat recent al eforturilor de susținere a părinților este aplicația mobilă *Bebbo*, lansată pe 23 martie 2023 de către reprezentanța UNICEF, împreună cu Centrul Step by Step. Concepută pentru a sprijini părinții și alte persoane care se ocupă de creșterea și îngrijirea copiilor în primii ani de dezvoltare, aplicația este un instrument ușor de folosit și de real ajutor oferind sfaturi de specialitate cu privire la o gamă largă de aspecte legate de sănătatea și dezvoltarea copilului, de la nutriție și alăptare până la învățarea timpurie și valoarea jocului, parentingul receptiv, protecție și siguranță. *Bebbo* include, de asemenea, îndrumări specifice pentru părinți și îngrijitori cu privire la modul în care să se îngrijească de propria persoană/ sănătate.

Începând din 2011, susținerea părinților se realizează într-un mod coerent și organizat și prin Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională/ Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, unități conexe ale învățământului preuniversitar, cu personalitate juridică, subordonate Ministerului Educației, coordonate metodologic de inspectoratele școlare.

În scopul susținerii părinților în rolul lor de creștere și educare a copiilor, Ministerul Educației a continuat derularea programelor naționale, anuale, al căror impact vizează îmbunătățirea accesului la educație al tuturor copiilor, precum și prevenirea și reducerea abandonului școlar: Masa caldă, Transportul elevilor, Bani de liceu, Euro200, Rechizite școlare, Bursa profesională/ tehnologică, Burse școlare, Tichete pentru grădiniță, Sprijin material pentru copiii cu cerințe educaționale speciale sociale pe suport electronic, Tichete educaționale, Programul pentru școli al României.

În baza unor parteneriate între asociațiile de părinți sau prin diverse asociații partenere (autoritățile publice locale, CJRAE/CMBRAE, alte unități de învățământ, biblioteci locale/ județene, asociații de părinți, culte religioase recunoscute în România sau cu voluntari sau cu organizații neguvernamentale cu obiect de activitate în domeniul educației sau conexe) cu unitatea de învățământ/ școală se derulează programul *Școală după școală*. Acest program are caracter complementar în raport cu programul școlar și cuprinde activități educative pentru consolidarea, remediarea sau aprofundarea competențelor dobândite de elevi în cadrul programului școlar,

precum și alte activități pentru susținerea dreptului la educație, inclusiv de tip recreativ sau de timp liber.

O altă formă de susținere a părinților, în scopul reducerii abandonului școlar/ părăsirii timpurii a școlii, inclusiv a creșterii performanței elevilor la evaluările naționale, prevăzută în actuala lege a învățământului preuniversitar, este programul *Învățare remedială*, derulat în unitățile de învățământ preuniversitar.

În cadrul POCU 2014-2020, a fost lansat apelul competitiv *Program pilot de stimulare a participării la educație a copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate*, în cadrul căruia au fost semnate pentru finanțare 66 de proiecte în valoare cumulată de aproximativ 58 mil. euro, din care 65 sunt în implementare. Proiectele vizează, în special, furnizarea unui pachet integrat de servicii destinat preșcolarilor și elevilor din ciclul primar (6–10 ani), gimnazial (11-14 ani) și secundar superior (14-16 ani) în vederea stimulării participării la educație și prevenirii fenomenului de părăsire timpurie a școlii (incluzând servicii de sprijin educațional, servicii psihosociale de sprijin parental și de consiliere socială).

În perioada 2018-2022, s-a derulat proiectul „*Crearea și implementarea serviciilor comunitare integrate pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale*”, cofinanțat din Fondul Social European 2014-2020, implementat în parteneriat cu Ministerul Muncii și Justiției Sociale, Ministerul Educației și Ministerul Sănătății. Serviciile comunitare integrate, create în 139 de comunități rurale, au abordat integrat nevoile și intervențiile pentru eliminarea cauzelor care generează sărăcie și excluziune socială și au vizat următoarele arii: asistență socială, sănătatea, educația, ocuparea, locuirea și accesul la documente de identitate.

Prin *Programul Operațional Regional (2014-2020)* au fost construite/ reabilite, de către autoritățile administrației publice locale, spații cu destinația de centru comunitar integrat, cu condiția existenței unui personal de specialitate în cadrul echipei comunitare integrate. Aceasta, compusă din asistent social, asistent medical comunitar, respectiv mediator sanitar pentru comunitățile de romi și consilier școlar/mediator școlar, a furnizat servicii de asistență medicală comunitară integrate cu servicii de asistență socială și cele educaționale pentru prevenirea abandonului școlar, adresate persoanelor vulnerabile din punct de vedere medical, economic. Activitatea centrelor comunitare integrate continuă și în prezent, în capitală și la nivel județean, în centre-pilot, fiind în legătură cu serviciile publice de asistență socială din subordinea consiliilor județene, agențiile teritoriale de plăți și inspecție socială, direcțiile județene de sănătate publică și centrele județene de resurse și de asistență educațională, respectiv Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională. Acestea au, în principal, rol de supervizare, coordonare și suport tehnic și metodologic a pentru echipele comunitare integrate, precum și rol de monitorizare și raportare.

Se implementează Planul operațional de implementare a măsurilor din Programul-cadru intersectorial pentru dezvoltarea serviciilor unitare, incluzive, integrate și de calitate pentru educația timpurie 2022-2023 care cuprinde, în baza ordinului comun a cinci ministere, demersuri concrete de susținere a părinților. Astfel, subiacentă obiectivului nr. 2 din Proiectul *România*

Educată (Crearea, extinderea și modernizarea infrastructurii pentru organizarea serviciilor de educație timpurie, standard și complementare, pentru copiii de la naștere la 6 ani, în vederea creșterii participării și a favorizării revenirii părinților, în special a femeilor, în câmpul muncii) este măsura R2-I1 din PNRR - privind Construirea, echiparea și operaționalizarea unui număr de 110 creșe.

Anexa nr. 4 - Estimări bugetare

Precizăm că instituțiile din sfera socială, medicală și educațională oferă prin activitățile curente o mare parte a serviciilor de sprijin pentru părinți (informare, consiliere, facilitare, referire etc.). În consecință, estimările bugetare prezentate mai jos sunt legate de dezvoltarea suplimentară a serviciilor de susținere parentală (cursuri structurate de formare din aria educației adulților).

Cu titlu de exemplu, estimările bugetare, pentru formarea unei rețele naționale în domeniul susținere parentale, sunt următoarele ³⁶:

1. Crearea unei rețele naționale de **supervizori în susținere parentală**, la nivelul fiecărui județ, precum și la nivelul sectoarelor municipiului București, câte doi supervizori în fiecare arie de realizare a activităților (2 în CJRAE/Direcția Județeană de Învățământ Preuniversitar, 2 în Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului și 2 în Direcția de Sănătate Publică. Supervizorii din fiecare arie (educațională, socială și medicală) au rolul de a superviza și monitoriza toate cursurile de susținere parentală precum și alte forme de sprijin parental.

Tabel nr 2. Estimarea costurilor pentru formarea rețelei de supervizori

Nr. unități administrative	Nr. de Supervizori formați	Nr. total de supervizori instruiți	Cost/ supervizor format (lei)	Total costuri formare supervizori (lei)
47	6	282	2.370	668.340

Notă: Supervizorii formați din fiecare instituție vor avea acces la platforma www.qie.ro pentru a monitoriza și superviza în timp real toate cursurile de susținere parentală desfășurate. Vor putea extrage rapoarte lunare referitoare la activitățile de susținere parentală în aria lor de competență și responsabilitate. Platforma oferă date pentru realizarea de rapoarte la nivel local, județean și național cu toate activitățile de susținere parentală desfășurate, situația rețelei de specialiști în educație, nevoile de formare, propuneri și sugestii din partea participanților etc.

2. Crearea unei rețele naționale de **formatori în susținere parentală**, cu structuri la nivelul fiecărui județ, precum și la nivelul sectoarelor municipiului București, în măsură să realizeze programe de formare a specialiștilor/ profesioniștilor la nivel local.

Tabel nr 3. Estimarea costurilor pentru formarea rețelei de formatori

Nr. unități administrative	Nr. de specialiști participanți	Nr. total de formatori instruiți	Cost/ formator instruit	Total costuri formare Formatori (lei)
47	4	188	1.790	336.520

Notă: Pentru a asigura costuri reduse, formarea poate fi de tip hibrid, prin organizarea cursurilor de formare teoretică pe platforma www.qie.ro și realizarea a două întâlniri față în față cu formatorii. Pe platforma www.qie.ro pot fi integrate toate modelele de susținere parentală care sunt funcționale la nivel național.

³⁶ Analiza de costuri fundamentată pe studii realizate de către UNICEF.

3. Formarea unei rețele de **specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale** la nivelul fiecărui județ/ sector al municipiului București; vor fi formați câte 2 specialiști/ profesioniști / instituție (în primul an).

Tabel nr 4. Estimarea costurilor pentru formarea rețelei naționale specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale

Nr. total de specialiști instruiți în domeniul susținerii parentale	Cost/specialist în susținere parentală	Total costuri formare specialiști în susținere parentală (lei)
14.088	3.285	46.279.080

Note: (1) Cheltuielile cuprind formarea teoretică și practică a specialiștilor, mapa educatorului parental, mapa părintelui, cheltuielile pentru pauzele de cafea, supervizare și monitorizarea cursurilor. (2) Astfel, în primul an de implementare vor fi pregătiți 14.088 de specialiști în susținere parentală, care vor organiza în cadrul pregătirii practice câte un curs de susținere parentală, de câte 10 sesiuni, cu 10 părinți. Astfel, în primul an, vor beneficia de aceste servicii de sprijin un număr de 140.880 de părinți.

4. Realizarea de cursuri de susținere parentală

Tabel nr. 5. Estimarea costurilor anuale pentru furnizarea cursurilor de susținere pentru părinți sau viitori părinți

Nr. anual părinți/ viitori părinți participanți la cursuri de susținere parentală – (câte 10 sesiuni x 2 ore)	Cost per părinte	Total costuri anuale pentru părinții participanți (lei)
281.760	164,5	46.349.520

Notă: (1) În calcul sunt luate câte două grupuri cu părinți pentru fiecare educator parental; (2) Cheltuielile cuprind costurile pentru mapa părintelui, ghidurile părintelui, formulare de înscriere, acorduri GDPR, pix, ecuson diploma de participare și cheltuielile pentru pauzele de cafea pentru cele 10 întâlniri cu același grup de părinți, management, monitorizare, raportare etc. (3) Costurile sunt calculate începând cu al doilea an de implementare.

5. Formarea și menținerea rețele de **specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale** la nivelul fiecărui județ/ sector al municipiului București.

Tabel nr. 6. Estimarea costurilor anuale pentru formarea suplimentară a specialiștilor/ profesioniștilor în domeniul susținerii parentale

Nr. total de specialiști instruiți în domeniul susținerii parentale	Cost/specialist în susținere parentală	Total costuri formare specialiști în susținere parentală (lei)
2.800	3.285	9.198.000

Note: (1) Pentru a asigura funcționarea rețelei naționale de specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale se are în vedere posibila renunțare/ieșire din sistemul național a 20% dintre specialiști și formare anuală a 2.800 de

noi specialiști. (2) Trebuie avut în vedere că aceștia vor oferi servicii de susținere parentală pentru un număr de 28.000 de părinți/viitori părinți în cadrul etapei de pregătire practică.

Tabel nr. 6. Estimarea costurilor pentru dezvoltarea componentei de susținere parentală pentru perioada 2024-2030

An		Costuri (lei)	Nr. participanți Specialiști	Nr. părinți Beneficiari
Anul 1	Formarea supervizorilor de la nivel județean	668.340	282	0
	Formarea formatorilor în susținere parentală	336.520	188	0
	Formarea specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale	46.279.080	14.088	140.880
Total anul 1 (2024)		47.283.940	14.558	140.880
Anul 2	Organizarea cursurilor de susținere parentală	46.349.520	0	281.760
	Formarea specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale	9.198	2.800	28.000
Total anul 2 (2025)		46.358.718	2.800	309.760
Anul 3	Organizarea cursurilor de susținere parentală	46.349.520	0	281.760
	Formarea specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale	9.198.000	2.800	28.000
Total anul 3 (2026)		55.547.520	2.800	309.760
Anul 4	Formarea supervizorilor de la nivel județean	132.720	56	0
	Formarea formatorilor în susținere parentală	71.600	40	0
	Organizarea cursurilor de susținere parentală	46.349.520	0	281.760
	Formarea specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale	9.198.000	2.800	28.000
Total anul 4 (2027)		55.751.840	2.896	309.760
Anul 5	Organizarea cursurilor de susținere parentală	46.349.520	0	281.760
	Formarea specialiști/ profesioniști în domeniul susținere parentală	9.198.000	2.800	28.000
Total anul 5 (2028)		55.547.520	2.800	309.760
	Formarea supervizorilor de la nivel județean	132.720	56	0
	Formarea formatorilor în susținere parentală	71.600	40	0
	Organizarea cursurilor de susținere parentală	46.349.520	0	281.760
Anul 6	Formarea specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale	9.198	2.800	28.000
	Total anul 6 (2029)		46.563.038	2.896
Anul 7	Organizarea cursurilor de susținere parentală	46.349.520	0	281.760

	Formarea specialiști/ profesioniști în domeniul susținerii parentale	9.198	2.800	28.000
Total anul 7 (2030)		46.358.718	2.800	309.760
TOTAL GENERAL (2024-2030)		353.411.294	31.550	1.999.440

Tabel nr.7. Costuri de referință

Nr.crt.	Categorie	Cost mediu (lei)
1	Cost mediu pe părinte participant (10 sesiuni)	164,50
2	Cost mediu pe sesiune de susținere parentală / părinte	16,45
3	Cost mediu formare per supervizor	2.370,00
4	Cost mediu formare per formator	1.790,00
5	Cost mediu formare per specialist în susținere parentală (nu include costurile legate de organizarea cursurilor de susținere parentală)	1.640,00

Notă: În analiza de costuri nu este luată în calcul plata suplimentară a supervizorilor și a specialiștilor/ profesioniști în domeniul susținerii parentale. Recompensarea acestora se poate face fie prin introducerea în norma de lucru a unui număr de ore pentru derularea acestor activități, fie prin recunoașterea acestei activități în calcularea unor gradații, salarii sau prime de merit.

Index de abrevieri

AJPIS/ANPIS - Agenții județene de plăți și inspecție socială/ Agenția Națională de Plăți și Inspecție Socială
ANPDCA - Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
ANPDPD - Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități
CCD – Casele Corpului Didactic
CDI – Centre de documentare și informare
CGMB – Consiliul General al Municipiului București
CJ – Consilii Județene
CJRAE/ CMBRAE – Centre Județene de Resurse și Asistență Educațională/ Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională
CNPEE – Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
CRP – Centre de resurse pentru părinți
DPPD – Departamente pentru Pregătirea Personalului Didactic
DGASPC - Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului
DSP/ DSPB - Direcțiile de sănătate publică/ Direcția de sănătate publică București
ECI – Echipe Comunitare Integrate
IETC – Îngrijirea și Educația Timpurie a Copilului
INS - Institutului Național de Statistică
MAI – Ministerul Afacerilor Interne
MC – Ministerul Culturii
MDLPA – Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
ME – Ministerul Educației
MF – Ministerul Finanțelor
MFTEȘ – Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse
MMSS - Ministerul Muncii și Solidarității Sociale
MS – Ministerul Sănătății
ODD – Obiectiv de Dezvoltare Durabilă
ONG – Organizație/Organizații Nonguvernamentale
PASP - Plan de acțiune pentru susținerea părinților
PE - Parlamentul European
PEO – Programul Educație și Ocupare
PIPP – Profesori pentru învățământul primar și preșcolar
PMB – Primăria Municipiului București
PNRR – Planul Național de Redresare și Reziliență
RED – Resurse Educaționale Deschise
SEE – Spațiul Economic European
SIIR – Sistemul Informatic Informatizat al Învățământului din România
SNSP – Strategia Națională pentru Susținerea Părinților
UAT – Unități Administrativ-Teritoriale
UIP – unități de învățământ preuniversitar
UJSS – Unități județene de sprijin și supervizare.